

በዚህ ረዕይ የምናገኘው ነገሮች ለዳንኤል ምን ያህል ምሳሌያዊ ነገር እንደነበረ መገመት እንችላለን። የበፍታ (ናይላን) ልብሶች ምን ጊዜም ነጭ ናቸው። ካህናትና መላእክት የሚለብሱት የዚህን ዓይነት ልብሶች ነበሩ። (ዘፀ. 28:39-43፤ ሐዘ. 9:2-10:7)። ነጭ የቅዱስና ምልክት ነው። በወገባቸው የታጠቁት ወርቅ በጣም የጠረ ነበር፤ ምናልባትም አረዝ ከሚባለው ሥፍራ ከሚገኘው ወርቅ ጋር ይመሳሰላል። አካላቸውን ከሚያንጸባርቅ ነገር ጋር ወይም ከቢረሌ ጋር አመሳሰለውታል። ቢረሌ እንደ ዓይነት ዕንቁ ነው። ዓይኖቹ እንደ 4 ና። እገሮቹና ክንዶቹ እንደሚ ያንጸባርቅ ናስ። ረቱ በኃይል እንደምታበረ ፀሐይ ነበር። የረዕዩ ዓላማ በረዕይ የተገለጸለት ሰው ምን ያህል ታላቅ እንደሆነ ለዳንኤል ለማሳየት ነው። ምንም እንኳን መላእክት ተመሳሳይ ልብስ ለብሰው፤ በተመሳሳይ ሁኔታ ቢገለጽም፤ (ረዕይ 15:6) በብዙ ሁኔታ ይህ ዳንኤል በረዕይ ያየው ሰው ረሱ ኢየሱስ ክርስቶስ ሳይሆን አይቀርም።

አብረውት የሚጓዙ ሰዎች ቢኖሩም ረዕዩን ያየው ዳንኤል ብቻ ነበር። ይሁን እንጂ እንደ ያልተለመደ ሁኔታ መፈጸሙን ስለተረዱ ፈርተው ሸሹ። ዳንኤልም ረዕዩን ሲያይ በጣም ፈረ። ኃይሉም ስለፈቀው ወደ ምድር ወደቀ። በምድሩ ላይ ወድቆ እያለ «ሰውዬው» ተናገረው። ምን እንደተናገረ ገን አናውቅም። ነገር ገን ዳንኤል በከባድ እንቅልፍ ውስጥ እንዳለ ሰው ረሱን ሳት።

አምላካችን እግዚአብሔር ምን ያህል ታላቅ እንደሆነ ዳንኤል መጠነኛ ገለጻ ይሰጠናል። በኖርሃት ረሱን ሰጥቶ በምድር ላይ መውደቁ በጣም የሚገርም ነው። ዳንኤል፤ ሕዝቅኤል፤ ኢሳይያስና ዮሐንስ ያየት ረዕይ በአእምሮአችን እንዲቀረጽ እግዚአብሔር ይፈልጋል። ኃጢአተኛነታችንን እውቀትን ረሳችንን ዘቅ የምናደርገውም እግዚአብሔርን በዚህ ሁኔታ ስናስበው ነው። ትንቢተ ዳንኤል ምዕረፍ 10 ከእግዚአብሔር ታላቅነት ጋር ሲነፃፀር ሰው ምን ያህል ዳካማ እንደሆነ ያሳየናል።

13ኛ ጥያቄ:- እስቲ ለጥቂት ጊዜ ዳንኤል ሰላየው ታላቅና አስፈሪ ረዕይ አሰላሰል። እግዚአብሔርን ስለ ታላቅነቱ አመስገነው። በታላቁ አምላካችን ፊት ረስህን አዋርድ።

ሦስተኛ ቀን ክፍል ሁለት:- ዳንኤል 10:10-11:1

ጥያቄዎች

14ኛ ጥያቄ:- ዳንኤልን የነካውና በእገሩ እንዲቆም ያደረገው የማን እጅ ይመስልሃል?

- 15ኛ ጥያቄ:- መልእክተኛው መልእክቱን ለዳንኤል ለመንገር መጀመሪያ የተላከው መቼ ነበር?
- 16ኛ ጥያቄ:- መልእክተኛው ወዲያውኑ ወደ ዳንኤል እንዲያመጣ ያገደው ማን ነበር?
- 17ኛ ጥያቄ:- መልእክቱን ለዳንኤል እንዲያደርስ መልእክተኛውን የረደው ማካው?
- 18ኛ ጥያቄ:- መልእክቱ የትኛውን ሕዝብ የሚመለከት ነበር?
- 19ኛ ጥያቄ:- መልእክተኛው ሁለት ጊዜ ዳንኤልን ምን በማለት ጠረው? (ቁ. 11፤ 19)
- 20ኛ ጥያቄ:- መልእክቱን ካደረሰ በኋላ ተመልሶ የሄደው ከማን ጋር ለመዋጋት ነበር?
- 21ኛ ጥያቄ:- መልእክተኛውን በውጊያው የረደው ማካው?
- 22ኛ ጥያቄ:- ዳርዮስ በነገሠ በመጀመሪያው ዓመት ላይ መልእክተኛው ምን አደረገ?

የመጽሐፍ ቅዱስ ማብረሪያ /ኮሚንታሪ/

ተናንተና በጾምና በጸሎቱ ምክንያት ዳንኤል ረዕይ እንዳገኘ ተመልክተናል። በረዕዩም ያየው ሰው ነበር። ይህ ሰው ማን እንደሆነ በትክክል ለማወቅ እንዳይቻልም ተመልክተናል። ይህ ሰው ረሱ ኢየሱስ ክርስቶስ ወይም ከታላላቅ መላእክት አንዱ ይሆናል።

ዳንኤል ረዕዩን ሲያይ ረሱን ስቶ በምድር ላይ ወደቀ። በወደቀበት ቦታ እንደ እጅ ዳሰሰው። የማን እጅ ይሆን? በጤግሮስ ወንዝ ዳርቻ ያየው ሰው እጅ ይሆን? ወይስ የሌላ መልእክ እጅ ይሆን? ከሁለት አንዱ ትክክል ይሆን ይሆናል? በረዕይ ያየው ሰው ኢየሱስ ክርስቶስ ነው ብለን የምናምን ከሆነ፤ የዳሰሰው እርሱ ረሱ ሊሆን ይችላል። ይህ ወደ ዳንኤል የተላከው ረሱ የእግዚአብሔር ልጅ ኢየሱስ ክርስቶስ ከሆነ፤ ከሰይጣን ጋር በተደረገው ውጊያ ሚካኤል የተባለው መልእክ እንዲረዳው ባላስፈለገም ነበር። እዚህ ላይ ዳንኤል በረዕይ ያገኘው ሁለት ሰዎች ናቸው ብሎ ማሰቡ ጥሩ ነው። የመጀመሪያው:- ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ሲሆን፤ ሁለተኛው ዳግም:- በፋርስና በግሪክ መንገሥት ላይ ሥልጣን ያለው መልእክ ሊሆን ይችላል።

ይህ እጅ (በኋላ ላይ «የሰው ልጅ የሚመስለው» ተብሎ የሚነገርለት) ዳንኤልን በዳሰሰው ጊዜ በመጀመሪያ በጉልበቱ ለመንበርከክ የሚቻልበት ኃይል ሰጠው። በኋላ ገን መልእክቱን ለመቀበል ቀጥ ብሎ በእገሩ ለመቆም ቻለ። መልእክተኛውም ዳንኤል በእግዚአብሔር ፊት የተወደደ እንደሆነ ነገረው፤ (ዳን. 10:11፤ 19)። በዳንኤል 9:23 እንደተመለከተው ሁሉ ዳንኤል ከእግዚአብሔር ጋር የጠበቀ ሐብረት የነበረው

ሰው ነበር። ይህን ታላቅ ረዕይ እግዚአብሔር የገለጸለትም ከዚህ ሐብረት የተነሣ ነበር።

መልአኩ ስለ እስረኤል ሕዝብ የወደፊት ሁኔታ እንዲነገረው የተላከው ዳንኤል መጽሐፍ መጻለይ በጃመረበት ጊዜ እንዳነበር ነገርታል። በፋርስ አገር ውስጥ ይኖር ወዳነበረው ወደ ዳንኤል በመምጣት ላይ ሳለ «የፋርስ መንገዶች አለቃ (ነጉሥ)» የሚባል ጠላት አጋጠመው።

ይህ መልአክተኛ መልአክ በመሆኑ አለቃውም ክፉ መንፈስ ሳይሆን እንደማይቀር ይገመታል። ይህ ክፉ መልአክ የፋርስን ሁኔታ በቁጥጥሩ ሥር ለማድረግ የሚጠቀምበት የሰይጣን መልአክተኛ ነው። እግዚአብሔር ለሕዝቡ ለእስረኤል ያለውን ዓላማ ለማግኘት ሰይጣን በዚህ መልአክተኛው ይጠቀማል። ምናልባትም ለብዙ ዓመታት የቤተ መቅደሱ ሥረ የተቋረጠው በዚህ ክፉ መልአክ ምክንያት ሳይሆን እንደማይቀር ይገመታል። ዳንኤል ለሦስት ሳምንት ያህል ሲጻምና ሲጻልይ በነበረበት ወቅት የእግዚአብሔር መልአክና ሰይጣን ውጊያ ላይ ነበሩ። ሁለቱም አልተሸናነፉም። በመጨረሻም «ከዋነኞቹ አለቃ» የሕዝብ ልዩነት የተባለው ሚካኤል መልአኩን ለመርዳት መጣ። ክፉውን መልአክተኛ ይከሸናል። በኋላ ነበር መልአኩ የጸሎቱን መልስ ይዘላት ወደ ዳንኤል የመጣው።

ከዚህም ቀደም ብለን የእግዚአብሔር ልዩ መልአክተኛ ስለሆነው ስለ ታላቁ መልአክ ስለ ገብርኤል አጥንተናል። ሌላ በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ስሙ የተጠቀሰ መልአክ ስለ ገብርኤል አጥንተናል። ሌላ በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ስሙ የተጠቀሰ መልአክ ሚካኤል ብቻ ነው። ከእግዚአብሔር ታላላቅ መላእክት እንደ ሊቀ መልአክ ተብሎአል። (ይሁዳ 1:9)። በወታደሮቹ መካከል የሥልጣን ጸረጃ እንዳለ ሁሉ በመላእክትም መካከል የሥልጣን ጸረጃ መኖሩን የእግዚአብሔር ቃል ያስተምረል። ለሌሎች መላእክት ሚካኤል ጄኔራላቸው ነው ማለት ይቻላል። (ረዕይ 12:7)። ሊቀ መላእክት የተባለውም በዚህ ምክንያት ነው። ሚካኤል ከእግዚአብሔር ሕዝብ ከእስረኤላውያን ጋር የጠበቀ ግንኙነት አለው። ስለዚህም «አለቃቸው ሚካኤል» በኋላም «ስለ ሕዝብ ልጆች የሚቆመው ታላቁ አለቃ ሚካኤል» ተብሎአል። (ዳን. 12:1)።

በጣም ከምንጽናናባቸው ነገሮች እንደ እግዚአብሔር ከእኛ ጋር መሆኑ ነው። ከዚህም በተረፈ ለሕዝቡ ልዩ ጥንቃቄና ጥበቃ እንዲያደርጉላቸው እግዚአብሔር መላእክቱን እንደሚያዝዝ በቅዱሳን መጻሕፍት ተጠቅሶአል። ምንም እንኳን በዓይኖቻችን ባናያቸውም እነዚህ መላእክት በየዕለቱ ከተለያዩ አዳጋ ይጠብቁናል። እግዚአብሔር ለልጆቹ የሚያደርገው ጥበቃና እንክብካቤ አስጸናቂ አይጸለምን?

የመልአክቱ ዋና ዓላማ ወደፊት በእስረኤል ሕዝብ ላይ ስለሚሆነው

ነገር ለማመልከት እንደሆነ። መልአኩ ቀደም ብሎ ለዳንኤል አስታውቆት ነበር። በምዕረፍ 11 ላይ መልአኩ ወደፊት በእስረኤል ላይ ተፀዕኖ የሚያደርግ ሁኔታን ሲገልጽለት እንመለከታለን። ስለ ረዕዩ ከመንገሩ በፊት ገን መልአኩ ስለ ረሱ ሥረ ነገረው። መልአኩ የመጣው «በእውነት መጽሐፍ የተጻፈውን» ሊነገረው ነበር።

መጽሐፍ ቅዱስ እግዚአብሔር የተለያዩ መጻሕፍት እንዳሉት ይናገራል። እነዚህ መጻሕፍት አንዳንድ ነገሮችን እንዳይረሳ እግዚአብሔርን የሚረዱት ሳይሆኑ። እኛ ከዘመናት በፊት የታወቀው የእግዚአብሔር እቅድና ዓላማ እውነተኛ መሆኑን እንድንገነዘብ ነው። የእግዚአብሔር እቅድ ተፈጽሞአል። አንዳንድ ጊዜ በሕይወታችንም ሆነ በሀገራችን በሚደርሰው ሁኔታ እግዚአብሔር ሁኔታዎችን ሁሉ መቆጣጠሩን እንከታለን፤ ይሁን እንጂ ሁኔታዎቹ ሁሉ በእርሱ ቁጥጥር ሥር መሆናቸውን በማሰብ መጽናናት አለብን። የሚሆነው ሁሉ አስቀድሞ በእውነት መጽሐፍ የተጻፈ ነው። በእውነት መጽሐፍ ላይ የተጻፈው የእግዚአብሔር እቅድና ዓላማ መፈጸሙ የማይጠረጠር ነው።

23ኛ ጥያቄ፡- የሚከተሉትን ጥቅሶች ተመልከት፡- መዘ. 69:28፤ 139:16፤ ረዕይ 20:12። እነዚህ ጥቅሶች ስለምን ዓይነት መጻሕፍት ይናገራሉ።

በሰማይ ቢያንስ ሁለት የተለያዩ ዓይነት መዝገቦች አሉ። አንደኛው መዝገብ ታሪክ የተመዘገበበት ነው። ያደረገው ሁሉ፡- ክፉም ሆነ በጉ የሚመዘገበው በዚህ መዝገብ ውስጥ ነው። እግዚአብሔር የሚፈርድብንም በዚህ መዝገብ በተጻፈው መሠረት ነው። በዚህ መዝገብ ወይም በሌላ መዝገብ ውስጥ የተጻፈው ታሪክ በዓለም ላይ የሚሆነውን ሁሉ ሊያካትት ይችላል። ከእግዚአብሔር እቅድና ዓላማ ውጭ የሚሆን ምንም ነገር የለም።

ሁለተኛው መጽሐፍ ደግሞ «የሕይወት መዝገብ» ይባላል። በኢየሱስ ክርስቶስ የሚያምኑት እውነተኛ እማኞች የሚመዘገቡት በዚህ መዝገብ ውስጥ ነው። ወደ ገዛም ወይም መንገዱት ሰማይ የምንሄደውም እዚህ መዝገብ ውስጥ በተጻፈው መሠረት ነው።

24ኛ ጥያቄ፡- ሰማችን በሰማያት በመጻፉ ምን ያህል እንደናናለን፤ ምን ያህልስ በተሻለ ሁኔታ እግዚአብሔርን እንደናገለገል ያደርጉናል?

መልአክቱን ለዳንኤል ካደረሰ በኋላ መልአኩ እንደገና ተመልሶ ከፋርስ መንገዶች አለቃ ጋር መዋጋት ነበረበት። ያ መንገዶች ከወደቀ በኋላ ደግሞ ሁኔታዎችን ለመቆጣጠር ከሚሞክረው ከገሪክ መንገዶች አለቃ ጋር ይዋጋል። የፋርስ መንገዶች በገሪክ መንገዶች ጽል መደረጉን ምናልባት ካለፉት

ትምህርቶች ታስታውስ ይሆናል። የምዕረፍ 11 አብዛኛው ክፍል የሚናገረው ስለ ገሪክ በመሆኑ በገሪክ ላይ ልዩ ትኩረት ማድረግ ይኖርብናል። መልእክቱ ሲዋጋ የነበረው ብቻውን ነበር። በኋላ ግን ሚካኤል ሊረዳው መጣ።

ዳርዮስ በነገሠበት ጊዜ ሊያበረታውና ሊያጸናው ቆሞ እንደነበር መልእክት ለዳንኤል ነገረው። እስረኤላውያን ወደ ሀገራቸው እንዲመለሱ ንጉሠ እንዲረቀጽ የረዳው እርሱ መሆኑን መልእክት ለዳንኤል ሊያስታውስ ይፈልጋል። የአረማውያን ነገሥታት ውሣኔ እንኳ ከእግዚአብሔር ተፅዕኖ ውጪ አይደለም።

25ኛ ጥያቄ፡- ይህ እውነት እንተንና የቤተ ክርስቲያንህን ሰዎች ምን ያህል ያጽናናችኋል?

የምጽር ነገሥታትን ውሣኔ እግዚአብሔር በመላእክት አማካይነት መቆጣጠር መቻሉን በመረዳቱ ዳንኤል ተጽናኝቶአል። የምጽር ነገሥታት እንዲረቀቁት እንዲወስኑ እግዚአብሔር አይፈቅድላቸውም። ስለዚህም በእያንዳንዱ ሀገር የሚደረገው ሁኔታ ከእግዚአብሔር ቁጥጥር ሥር ነው። በምዕረፍ 11 ላይ እግዚአብሔር መንገዱን በሕዝቡ ላይ ተፅዕኖ ሲያደርግ እንዴት አጽርጎ እንዳሚቆጣጠር በግልፅ እንመለከታለን።

አረተኛ ቀን፡- የዚህን ሳምንት ትምህርት ክልስ

የሳምንቱ ስብሰባ

1. የሳምንቱ የአምልኮ ጊዜ
2. ጸሎት
3. ትምህርቱን መከለስ
4. የውይይት ጊዜ

- ሀ. 1/ በምጽር በሚደረገው ሁኔታ እንዴት የሰይጣን ኃይል ለማየት እንደምንችል እንዳንጽ ሐሳቦቹን ጥቀስ።
- 2/ ሰይጣንን ለማሸነፍ ሥልጣን እንዳላቸው ክርስቲያኖች ምን ያህል እርግጠኞች ናቸው?
- 3/ ብዙ ክርስቲያኖች በሰይጣን ወጥመድ የሚወድቁት ለምን ይመስልሃል?
- 4/ የሰይጣንን ጥቃት ለመከላከል በመንፈሳዊ መሣሪያዎች እንዲጠቀሙ የቤተ ክርስቲያን መሪዎች ምዕመናንን እንዴት መርዳት ይቻላል? (ኢፌ.6:10-16 ተመልከት።)

- ለ. 1/ ዳን.10:4-6I ሕዝ.1:22-28I ረዕይ 1:12-17 እንብብ። እነዚህ ጥቅሶች የእግዚአብሔርን ታላቅነት

የሚያሳዩት እንዴት ነው?

2/ እንዳንጽጽ ገለጻዎች ምንን ያሳያሉ?

3/ የእግዚአብሔርን ታላቅነት እንዳሚገባ መረዳት ለእርሱ የምንሰጠውን አገልግሎት እንዴት ሊያበረታው ይቻላል?

ሐ. 1/ በሰማይ ያሉት የተለያዩ መጻሕፍት ዓላማ ምን እንደሆነ ገለጽ።

2/ እግዚአብሔርን በመኖረት እንዲኖሩና እንዳሚገባ እንዲያገለግሉ ይህ እውነት ክርስቲያኖችን ምን ያህል የሚያበረታታቸው ይመስልሃል?

5. ጸሎት።

ትምህርት አሥረ ሰባት

ዳንኤል 11:2-35

የመጀመሪያ ቀን

እስከ ተወሰነውም ዘመን ይሆናልና ከጥበበኞቹ አያሌዎቹ እስከ ፍጻሜ ዘመን ይነጥሩና ይጠሩ ይነጡም ዘንድ ይወድቃሉ። (ዳን.11:35)

በትንቢት ዳንኤል ጥናታችን እግዚአብሔር በኃጢአታቸው ምክንያት ሕዝቡን እስረኤልን እንዲቀጣቸው ተመልክተናል። እስረኤላውያን በአሦረውያን እንዲሞረኩ አደረገ። አይሁዳውያን ደግሞ በባቢሎናውያን እንዲሞረኩ አደረገ። ሕዝቡ በዚህ ፍርድ ውስጥ ማለፍ ይገባው ነበር። እግዚአብሔር ሊያስተምረቸውና ተከክለኛውን መንገድ እንዲይዙ ሊያደርጋቸው ይፈልጋል። ዛሬም ቢሆን እግዚአብሔር ይህን ያደርጋል። ስለ ኃጢአታችን ሲባል በተለያዩ መንገድ የምንቀጣበት ወቅት አለ። እንደ ጥንት እስረኤላውያን ሁሉ ወደ ቀናው መንገድ ሊመልሱን ይፈልጋል። (ዕብ.12:5-11)።

1ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ በኃጢአትህ ምክንያት እግዚአብሔር እንዴት አጽርጎ እንዲቀጣህ ዘርዘር።

ለ/ ከዚያስ ቅጣት ምን ተማርህ?

ምንም ኃጢአት ሳናደርግ ስለሚደርስብን መከረና ቸገርስ ምን ታስባለህ? በዚያስ ውስጥ እግዚአብሔር ዓላማ ይኖረው ይሆን?

በዚህ ሳምንት አይሁዳውያን ከምርኮ ከተመለሱ በኋላ የመንገዳቸውን የጦር አውጽሞ እንዲሆኑ እንመለከታለን። ከከፋ መሪዎች የተነሣ ሰላም ለማግኘት እንዳልቻሉና የተለያዩ ሰዶት እንዳደረሰባቸው እንመለከታለን። ስለ

ኃጢአታቸው እየተቀጡ ነበር ወይስ እግዚአብሔር የረሱ ዓላማ ነበረው?

ተንቢተ ዳንኤል 11:35 የቸገር ጊዜ እንደሚያጣረና እንደሚያነጻ ይናገራል። ብርና ወርቅ ለአገልግሎት ከመዋላቸው በፊት በእሳት እንደሚያልፉ ሁሉ እኛም ከኃጢአት እንድንነጻና ለአገልግሎቱ የተዘጋጀን እንድንሆን የተለያየ መከራ እንዲጸርስብን ያደርጋል። የእግዚአብሔር ቃል እንደሚ ያስተምረን ይህ የመከራ ጊዜ በሕይወታችን ላይ ብዙ ነገሮችን ያደርጋል።

2ኛ ጥያቄ፡- ኢሳ.1:25፤ 48:10፡- ቸገርና መከራ ምን ያደርጋሉ?

በመጀመሪያ፡- መከራ ያጠረፈ። በመልካሙ ጊዜ በሕይወታችን ስላለው ኃጢአት ዳንታ እይናረንም። ስለዚህም ሕይወታችንን ከኃጢአት ለማጥራት እግዚአብሔር የተለያየ ቸገር እንዲጸርስብን ያደርጋል።

ሁለተኛ፡- መከራ የእምነታችንን ጥረት ይፈትናል፤ በእምነት እንድናጽግም ያደርገናል። (1ጴጥ.1:6-7 ተመልከት)። እንዲሁ በተለምዶ ወደ ቤተ ክርስቲያን የሚመጡትና በኢየሱስ ክርስቶስ የሚያምኑትን እውነተኛቸን እማኞች የሚለዩት በስደት ጊዜ ነው።

ሦስተኛ፡- ቸገሮች ፈርሃ እግዚአብሔር በሕይወታችን እንዲኖር፤ ረሱ እግዚአብሔር የሚጠቀምባቸው መሣሪያዎች ናቸው።

ልጁ ኢየሱስ ክርስቶስን እንድንመስል እግዚአብሔር ከሚጠቀምባቸው መሣሪያዎች አንዱ መከራ ነው። የቸገር ጊዜ ትዕግሥትንና ብስለትን ከማስተማሩም በላይ እግዚአብሔርን የመምሰል ባሕርይ እንዲኖረንም ያደርጋል። (ያዕ.1:2-4)።

4ኛ ጥያቄ፡- በጸረሰብህ ቸገር ምክንያት እነዚህ ሦስት ባሕርያት በሕይወትህ እንዴት እንዲኖሩህ እንዳደረገ ገለጽ።

በዚህ ሳምንት ዳን.11:2-35 እናጠናለን። ባለፈው ሳምንት ዳንኤል ስለ ጦርነት ስላየው ረዕይ መሚረቸንን ታስታውሳለህ? (ዳን.10:1) በእነዚህ ጦርነቶች ወቅት እግዚአብሔር ሕዝቡን እስረኤልን አልጣላቸውም። ይልቁንም እነዚህ ጦርነቶች ሕዝቡን ለማጥረትና ለማንጸት ተጠቅሞባቸዋል።

5ኛ ጥያቄ፡- ተንቢተ ዳንኤል 11:2-35 አንብብ።

ሀ/ የማያቋርጥ ውጊያ ያደርጉ የነበሩ ሁለቱ መንግሥታት ነበሩ?

ለ/ በእነዚህ ቁጥሮች የተጠቀሱትን የተለያዩ ጦርነቶች ገለጽ።

ሁለተኛ ቀን ክፍል አንጽ፡- ዳንኤል 11:2-4

ጥያቄዎች

6ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ ከ4ርስ ምን ያህል ነገሥታት ይነሣሉ?

ለ/ አረተኛው ንጉሥ ምን ይመስላል?

ሐ/ ምን ያደርጋል?

7ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ የሚቀጥለው ንጉሥ ከየት ይመጣል?

ለ/ በመንግሥቱ ላይ ምን ይሆናል?

8ኛ ጥያቄ፡- እነዚህ ተንቢቶች በተንቢተ ዳንኤል ምዕረፍ 8 ካሉት ተንቢቶች ጋር የሚመሳሰሉት እንዴት ነው?

የመጽሐፍ ቅዱስ ማብራሪያ /ኮሚገታሪ/

ተንቢተ ዳንኤል 11 በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ የተለየ ምዕረፍ ነው። ወደፊት ስለሚሆኑት ነገሮች ከዚህ ምዕረፍ የበለጠ በየትም ሥናረ አልተገለጸም። በዚህ ምክንያት ብዙ ምሁራን ይህ ምዕረፍ ጠቅላላ መጽሐፈ እንኳን ባይሆን የተጻፈው በ1967 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት በምዕረፈ ውስጥ ያሉት ብዙዎቹ ተንቢቶች ከተፈጸሙ በኋላ ነው ብለው እንዲያምኑ አድርገዋል። ከ200 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት እስከ 200 ዓ.ም. ባለው ጊዜ ውስጥ በብሉይ ኪዳን የነበሩትን የታላላቅ ሰዎች ስም በመጠቀም እንዳንጽ እይሁዳውያን ጸሐፊዎች መጻሕፍት ያዘጋጁ ነበር። በዚያ ዘመን የነበሩት እንባቢዎችም ምንም እንኳን ጽሑፉ ከብሉይ ኪዳን ሰዎች የአንዱ እንዳልሆነ ስለሚረዱ ጽሑፉን ይቀበሉ እንዳነበር የመጽሐፍ ቅዱስ ምሁራን ይናገራሉ።

በዚህ ምዕረፍ የተጠቀሱት ተንቢቶች የተጻፉት ሁኔታዎቹ ከመጻፋቸው ሦስት መቶ ዓመት በፊት ነበር። እግዚአብሔር ማንኛውም ነገር ከመሆኑ በፊት እንደሚያውቀው እናውቃለን። ስለዚህም ወደፊት የሚሆነውን ነገር ሁኔታው ከመፈጸሙ በፊት በስፋት ማመልከቱ እያዳገተውም። ተንቢተ ዳንኤል ምዕረፍ 11 በብዙ መልኩ ከምዕረፍ 8 ጋር ይመሳሰላል። ተንቢተ ዳንኤል ምዕረፍ 11 ገን ተንቢቱን የሚያቀርበው ሰፋ ባለ መልኩ ነው።

በዳንኤል 11 ካሉት ተንቢቶች ምን ያህሉ እንደተፈጸሙት ምን ያህሉ ጸገም ወደፊት እንደሚፈጸሙ የመጽሐፍ ቅዱስ ምሁራን የተለያዩ ሐሳብ አቅርበዋል። በሚቀጥለው ሳምንት ዳንኤል 11:36-45 ስናጠና ስለ እነዚህ የተለያዩ አስተሳሰቦች በሰፊው እንመለከታለን።

በዚህ ዘመን ለምንጥ ሰዎች ዳንኤል 11:2-35 ታሪክ ነው። ከ500 እስከ 150 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት የተፈጸሙትን ነገሮች በታሪክ መጻሕፍት ላይ ተጽፈው ካላወቁን በቀር እነዚህን ትንቢቶች እንዲያውም ልንረዳቸው እንችላለን። እነዚህን ትንቢቶች እንዲያውም ለእንዳለብን የሚያሳዩንና በምን ዓይነት ሁኔታ እንደተፈጸሙ የሚያስረዱን የዓለም የታሪክ መጻሕፍት ናቸው።

ከ400 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት እንደነበሩ ክርስቶስ እስከመጣበት ጊዜ ድረስ ያሉትን 400 ዓመታት «400 ዓመታት» ይባላሉ። በእነዚህ ዘመናት ምን እንደተፈጸመ በእግዚአብሔር ቃል አልተገለጸም፤ ነቢያትም አልተነሡም። በብሉይ ኪዳን ጊዜ እግዚአብሔር ለሕዝቡ ይሰጠው የነበረው ረዕይ እየሰራ ክርስቶስ እስከመጣበት ጊዜ ድረስ ተቋርጦ ነበር፤ (ዕብ.1:1-2 ተመልከት)።

እግዚአብሔር ወደፊት ምን እንደሚሆን የተሟላ ታሪካዊ ገለጻ ለዳንኤል አልሰጠውም። ይሁን እንጂ በጣም አጭር በሆነ ሁኔታ ለመረዳት የሚያዳግቱ ትንቢቶችን ሰጥቶታል። እግዚአብሔር እነዚህን ረዕዮች ለዳንኤል የሰጠው ወደፊት በሕዝቡ ላይ ስለሚጸርሰው ሁኔታ ሊያመለክተው ነበር፤ (ዳንኤል 10:14 ተመልከት)። እስረኤል የአሕዛብ መንግሥታት የሚዋጉት የጦር ሚዳ እንደምትሆን አሳየው። ምንም እንኳን የምርኮው ጊዜ ቢያከትምም ወደፊት የሚመጣውን መሢህ ለመቀበል እንድትነጻና እንድትጠራ በተለያየ መከራ ማለፍ ነበረባት።

ዳንኤል ይህን የመጨረሻ ረዕይ ያገኘው ንጉሥ ቂሮስ ይገዛ በነበረበት ዘመን እንደነበር ታስታውሳለህ። የፋርስ መንግሥት ከመውጽዩ በፊት አፈት ነገሥታት በተከታታይ እንደሚነሡ መልእክት ለዳንኤል ገለጸለት። ታሪክ እንደሚያመለክተን የፋርስ መንግሥት በግሪክ መንግሥታት ከመተካቱ በፊት በተከታታይ ቢያንስ ዘጠኝ ነገሥታት ተፈረርቀውበታል። ስለዚህም በዚህ ትንቢት የተጠቀሱት የትኞቹ አፈት ነገሥታት እንዲሆኑ የታሪክ ምሁራን በትክክል አናውቁም። ብዙዎቹ ግን በትንቢቱ የተጠቀሱት አፈት ነገሥታት የሚከተሉት እንዲሆኑ ይስማማሉ።

1. ካምብይስስ (ከ529-522 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት) ይህ ንጉሥ በመጽሐፍ ቅዱስ አልተጠቀሰም።
2. ሲዶ ስሚርዲስ (ከ522-521 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት) የዚህም ንጉሥ ስም በመጽሐፍ ቅዱስ አልተጠቀሰም።
3. ጸርፑስ ቀዳማዊ ሒስታስፒስ (ከ521-486 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት) የዚህ ንጉሥ ስም በመጽሐፈ ዕዝረ 5-6 ተጠቅሷል።

ስለ እነዚህ ሦስት ነገሥታት መልእክት ለዳንኤል ሰፋ ያለ ገለጻ አልሰጠውም።

4. አርጤክስስ (ከ486-465 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት) ይህ ንጉሥ በዕዝረ 4:6 እሐቸዊሮስ ተብሎ ተጠርቶአል። አፈተኛው ንጉሥ አርጤክስስ በፋርስ ከተነሡት ነገሥታት ሁሉ ታላቁ ነው። እጁን ባለጸጋ ስለነበር ብዛት ያለው የጦር ኃይል አጸረጸ። ከእስያ ወደ አውሮፓ ተሻግሮ ግሪክን አጠቃ። ይሁን እንጂ በግሪኮች ጽል ተጽፈዋል (ዳን.11:2)።

በዕብራይስጥ «ሦስት ... አፈት» የሚለው አገላለጽ በጣም የተለመደ በመሆኑ በትክክል ሦስትና አፈት ነገሥታት ማለቱ አይቻልም፤ (ምሳሌ 30:15-29፤ አዋጽ 1:3-6) ከአርጤክስስ በኋላ ሌሎች ብዙ ነገሥታት ገዝተዋል። የፋርስ መንግሥት እስከ 332 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ድረስ አልወደቀም ነበር። ይሁን እንጂ እነዚህ ቀሪዎቹ ነገሥታት በትንቢት ውስት ሥፍራ የላቸውም።

የፋርስ መንግሥት አስቀድመው ከተነሡት መንግሥታት ሁሉ ይበልጥ ታላቁ ነበር። እንደ አሦር ወይም እንደ ባቢሎን ምርኮኞቹን እያስወገዙትም ነበር። በባቢሎን ዘመን የነበሩትን ምርኮኞች ወደ ሀገራቸው እንዲመለሱ ፈቀዱላቸው። እያንዳንዱ ሕዝብም የዓገሉን ሃይማኖት እንዲከተል ፈቀዱለት። እይሁዳውያን ወደ ሀገራቸው የተመለሱት፤ መቅደሱንና የኢየሩሳሌምንም ከተማ እንዳገና ለመሥረት የቻሉትም በዚህ ዓመት መሠረት ነበር። ምንም እንኳን የፋርስ መንግሥት የበላይ ተቆጣጣሪነት ሥር ቢሆንም፤ እይሁዳውያን የረሳቸውን ዕድል በረሳቸው የመወሰን መብት ነበራቸው። በዘመኑ የነበረውም ሊቀ ካህን የመሪነት ሥልጣን ነበረው።

ከፋርስ መንግሥት ውድቀት በኋላ የግሪክ መንግሥት ተነሣ። ትንቢተ ዳንኤል ምዕረፍ 8ን ባጠናህበት ወቅት የመጀመሪያው የግሪክ ንጉሥ ታላቁ እስክንድር እንደነበር ተመልክተዋል። ምንም እንኳን መናገሻ ከተማው መቄዶንያ ቢሆንም ገዛቱ መላውን ግሪክ፤ የሕንድንም ጽንበር ይዞ ገብፅን ሁሉ ያጠቃልል ነበር። ታላቁ እስክንድር በታላቁ ኃይል ነበር ሕዝቡን ሲመራ የነበረው። እስክንድር ይህን ሁሉ ጽል ያገኘው ከ336-323 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ባሉት ዓመታት ውስጥ ነበር። እንደ ታሪክ እንደሚለው ታላቁ እስክንድር ወደ ኢየሩሳሌም በመጣበት ወቅት ሊቀ ካህናቱና ሌሎች ካህናት ልብስ ተከህኖአቸውን እንዳለበሱ ሂደው ተቀበለት፤ ስለ እርሱም በትንቢት ዳንኤል (ዳን.11:3) የተነገረውን ትንቢት አሳዩት። ታላቁ እስክንድር ገና ከመቄዶንያ ከመነሣቱ በፊት በረዕይ ሊቀ ካህኑ ማሃቼውንም መንግሥት በእግዚአብሔር ስም ጽል እንዲያደርግ ሲያዘው ማየቱን ተናግሮአል። ምንም እንኳን እመጣጡ የኢየሩሳሌምን ከተማ ለመጽምሰስ ቢሆንም በኋላ ገን ለከተማይቱ ካለው እክብሮት የተነሣ ሳያጠፋት ቀረ፤ የእግዚአብሔርንም እምልኮ እንዲቀጥሉ ፈቀደ። ከዚያ በኋላ ኢየሩሳሌም የሃይማኖት ክልል ሆና ስለ ተገመተና እስከ 200 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ድረስ ግሪኮች ምንም ቸግር አልፈጠሩትም ነበር።

ከእስክንጽር ሞት በኋላ መንገዶች ለአፈት ተከፈለ፤ አፈቱንም ገዛት አፈቱ ጄኔራሎቹ ያስተዳድሩ ነበር። ምንም እንኳ እስክንጽር ልጆቹ ቢኖሩትም በተነገረው ትንቢት መሠረት ሁሉም ተገዳለዋል። ገፈን ገዛቷ በመከፋፈሉ ምክንያት በእስክንጽር ዘመን የነበረትን ዓይነት ጥንካሬ ሊኖረት አልቻለም። (ዳን. 11:3-4)።

እስክንጽር ዓለምን ለመገዛት ከመነሣቱ ከ200 መቶ ዓመት በፊት ምን እንደሚጸረገ በእግዚአብሔር ተወስኖ ነበር። የገፈን መንገዶች እንደሚከፋፈሉ እንኳ እግዚአብሔር ትንቢት ተናገሮአል። ጸጋገመን እንደተመለከተው የዓለም የጥንት ታሪክ በእግዚአብሔር ቁጥጥር ሥር ነበር። በዘመናቸውም ቢሆን መንገዶታት የሚነሡትም ሆነ የሚወጽዩት በእርሱ ፈቃድ ነው። እምነታችን ዘላለማዊ ነው፤ ከዘላለም እስከዘላለም ይነገራል።

ሦስተኛ ቀን ክፍል ሁለት፡- ዳንኤል 11:5-20

ጥያቄዎች

9ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ በዚህ መጽሐፍ ቅዱስ ክፍል ተጸጋገሞ የሚጠቀሱት ሁለት የነገሥታት ሐረጎች የነጻነት ናቸው?

ለ/ እነዚህ ነገሥታት የትኞቹን አገሮች ይወክላሉ?

10ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ በትንቢት ዳንኤል 11:5-9 የተነገሩትን ትንቢቶች በረሀህ አጣባል ጻፋቸው።

ለ/ በዚህ ዘመን ውስጥ ከፍተኛውን ሥፍራ ይዞ የነበረው የትኛው መንገድ ነበር?

11ኛ ጥያቄ፡- በትንቢት ዳንኤል 11:10-20 ውስጥ ታላቅ የነበረው መንገድ የትኛው ነው?

12ኛ ጥያቄ፡- በትንቢት ዳንኤል 11:10-20 የተነገሩትን ትንቢቶች በረሀህ አጣባል ጻፋቸው።

የመጽሐፍ ቅዱስ ማብራሪያ /ኮሚገታሪ/

ጠቅላላውን የገፈን ታሪክ ከመመርመር ይልቅ መልእክቱ ሰፋ ያለ ማብራሪያ የሚሰጠው ስለ ሁለቱ የገፈን ገዛቶች ማለትም ስለ ገብፅና ስለ ሦርያ ነበር። እነዚህ ሁለት ክፍሎች ከ320 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት እንደሆኑ የሮም መንገዶች እስከተነሣበት ጊዜ ድረስ ሲገዙ የነበሩ ሁለት የነገሥታት ወገንን ይወክላሉ። (64 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት)

ከ320 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት እስከ 200 ዓመት ከክርስቶስ

ልደት በፊት ድረስ ጸቡባዊው የገብፅ መንገድ ጠንካራና ብርቱ ነበር። ይህ መንገድ ከ323-285 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ሲገዛ በነበረው በቀዳማዊ በጥሊዎስ ሶተር ዘርያዎች የሚመረ በመሆኑ የበጥሊዎሳውያን መንገዶች ተብሎአል። ሰሜናዊው የሦርያ መንገድ ጸገም በቀዳማዊ ሴሌውከስ ኒካቶር ዘርያዎች ይመረ ስለነበረው የሴሌውከስ መንገዶች ተብሎአል። ቀዳማዊ ሴሌውከስ ኒካቶር ከ312-281 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ድረስ ገዛቶአል።

ዳንኤል 11:5-20 በሁለት ዋና ዋና ክፍሎች ልንከፍለው እንችላለን። ከቁጥር 5-9 ያለው የመጀመሪያው ክፍል ጳለሰጢና በጸቡብ መንገዶች ቁጥጥር ሥር የነበረችበት ወቅት ነው። ይህም በታሪክ ከ323-200 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ያለውን ጊዜ ያጠቃልላል። ከቁጥር 10-20 ያለው ሁለተኛው ክፍል ጸገም ጳለሰጢና በሰሜን መንገዶች ቁጥጥር ሥር የነበረችበት ወቅት ነው። ይህም ከ200-142 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ድረስ ያለውን ጊዜ ያጠቃልላል። በዓለም ታሪክ መጻሕፍት እጋዥነት ትንቢቱን በሚከተለው ሁኔታ ልንረዳው እንችላለን።

ከእስክንጽር ምርጥ ጄኔራሎች አንዱ የነበረው በጥሊዎስ የገብፅ ገዢ ነበር። በአጭር ጊዜ ውስጥ ሳይታወቅበት ገብፁን ታላቅና ገናና መንገዶች አጸረጋት። ገዛቱን ለማስፋፋት ካለው ዓላማ የተነሣ ሌሎችን የገፈን ጄኔራሎችን ማጥቃት ጀመረ። ሴሌውከስ የበጥሊዎስ ተባባሪ ነበር። ሁለቱ በአንድነት ሆነው ሌሎችን ጄኔራሎች በማሸነፍ ሰፊ ገዛት ያዙ። መናገሻ ከተማውን በእስክንጽርያ ያጸረገው ጸቡባዊ መንገድ መላውን ጳለሰጢና በቁጥጥሩ ሥር አጸረገ። ሴሌውከስ ጸገም ሦርያን ያዘ። ምንም እንኳ በበጥሊዎስ ሥር የነበረ «እዛዥ» ቢሆንም የኋላ ኋላ ከታናሹ እስያ እስከ ሕንድ ድረስ ገዛቱን ለማስፋፋት ችሏል። ይህም ከረሱ ከበጥሊዎስ ገዛት የበለጠ ነበር። ዋና ከተማውም በሦርያ ውስጥ በነበረችው በአንጾኪያ ነበር። እንጾኪያ እዲስ ኪዳን በተጻፈበት ዘመን የታወቀች ከተማ ነበረች። (ዳን. 11:5)።

በዘመኑ ኢየሩሳሌም የንግድ መናኸሪያ ስላልነበረች በጥሊዎሳውያን በአይሁዳውያን የውስጥ ጉዳይ ጣልቃ መገባትን አልፈለትም። ይህችን ትንሽ ሀገር የሚገዛው ካሁኑ ነበር። ኢየሩሳሌም ገን የገብፅ ንጉሥና የሦርያ ንጉሥ ሲያጸርጉት ለነበረው ጦርነት መተላለፊያና የጦር ዓውድ ሆነች።

«ከብዙ ዓመታት በኋላ» ገን ጸገማዊ በጥሊዎስ ፈላጊነት የሚባለው የገብፅ ንጉሥ (285-246 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት) በሁለቱ መንገዶች መካከል እርቅ እንዲኖር ፈለገ። በጥንቱ ዘመን ይህን ያጸርጉ የነበሩት በሁለቱ ሀገር የነበሩትን ንጉሳውያንን ቢተሰባቱን በማጋባት ነበር። እንጠየቅሁን ጸገማዊን የሦርያ ንጉሥ አጸረገው (261-246 ዓክልበ)፤ የመጀመሪያ ሚስቱንም ፈተቶ ቤሬኒስ የምትባለውን በጥሊዎስን ልጅ አገባ።

ከጥቂት ዓመታት በኋላ በጥሊሞስ ሞተ። ወዲያውኑ እንጦኪዮስ ፈትቶአት የነበረውን የመጀመሪያ ሚስቱን እንደገና አገባ። በተደረገባት ገፍ በጣም ተናጽጾ ስለነበር እርሱን፥ ሁለተኛ ሚስቱንና ልጁን ገደለቻቸው። ስለዚህም ሁለቱን መንገዶቻቸው ለማስተባበር ተደርጎ የነበረው ሙከራ ምንም የረባ ውጤት ሳያስገኝ ቀረ፥ (ዳን. 11:6)።

ከዚያ በኋላ በጥሊሞስ ሣልሳዊ ኢውራጌቲስ የተባለው የቤርኒስ ወንድም (ከቅርብ ዘመዶቹ አንዱ) የገብፅ ንጉሥ ሆነ። ሦርያውያንን ወገቱ ጽል አደረጋቸው። እህቱን የገደለቸበትንም ሴት ገደላት። በሦርያ ቤተ መንገዶች የነበረውን ሀብትና ጣዖታትን ሁሉ ዘረፈ። ከሦርያ ገዛት ጥቂቱን ከገብፅ ገዛት ጋር ጸባለቀ። ከዚህ ጦርነት በኋላ የጥቂት ዘመን ሰላም ተገኘ። በ240 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ሴሌውከስ ካሌኒከስ የተባለ የሦርያ ንጉሥ (ከ247-226 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት) ገብፅን ለማጥፋት ሞክሮ ሳይሳካለት በመቅረቱ ሸሽቶ ሦርያ ገባ፥ (ዳን. 11:7-9)።

ከዚህ በኋላ ከሴሌውከስ ልጆቹ አንዱ ታላቁ እንጦኪዮስ ሳልሣዊ (223-187 አክልበ) ሥልጣን ያዘ። እርሱ ኃይል የማግኘቱን ያህል ግን የግብፃውያን ኃይል መደከም ጀመረ። ከግብፃውያን ጋር በተደጋጋሚ ተዋጋ ከጳለስጢና ገዛት ውስጥ ጥቂቱን በቁጥጥሩ ሥር አደረገ። በመጨረሻም እጅግ ብዛት ያለው ሠረዊት ይዞ (70 000 እገረኞች) በ217 አክልበ ከገብፅ ንጉሥ ጋር ባደረገው ታላቅ ውጊያ ብዙ ሕዝብ ስላለቀበት መሸሸ ገድሮ ሆነበት። የሦርያ ጦር በዚህ ሁኔታ ተዳክሞ በነበረበት ወቅት እስከ መጨረሻው ማጥቃት ቢኖርበትም የገብፅ ንጉሥ ግን ተቷቸው ወደ ሀገሩ ተመለሰ፤ (ዳን. 11:10-12)።

እንጦኪዮስ ትኩረቱን ወደሌሎች አገሮች አደረገ። ከሕንድ ብዙውን አገር በቁጥጥሩ ሥር አደረገና ብዙ ሀብት ለማከማቸት ቻለ። እይሁዳውያን ለገብፅ ገብር እንከፍልም ብለው ያመፁት በዚህ ጊዜ ነበር። እስከዚያ ጊዜ ድረስ ኢየሩሳሌምን እንደ ሃይማኖታዊ ክልል ስለቆጠሩት ገብፅውያን ምንም ጥቃት አላደረሱባትም ነበር፤ በኋላ ግን የጦርነት እውድሜ አደረጉዋት፥ ስለዚህም ኢየሩሳሌም ከተለያየ እቅጣጫ ለሚዘምተው ሠረዊት ተጋለጠች። የገብፅ ንጉሥ የሞተው በጣም ሕጻን የነበረው ልጁን አንገሃ ሲሆን በዚህ አጋጣሚ በመጠቀም እንጦኪዮስ እንደገና ገብፅን ወጋ። (201 ዓመት አክልበ) ምንም እንኳን በጥሊሞሳውያን እይሁዳውያንን በገለልተኝነት ቢተውአቸውም ብዙ እይሁዳውያን ከእንጦኪዮስ ጋር ተባብረው በገብፅ ላይ ዘመቱ። ይሁን እንጂ የእይሁዳውያን ጦር ከበጥሊሞሳውያን ጃነረሎች በአንዱ ጽል ሆነ። በዚህም ምክንያት፡- «ከህዝብህም መካከል (እይሁዳውያን) የዓመፅ ልጆች ረዕዩን ያፀኑ ዘንድ ይሣላ፤ ነገር ግን ይወድቃሉ» የሚለው ትንቢት ተፈጸመ፥ (ዳን. 11:10-14)።

እንጦኪዮስ ግን ገብፅን መውጋቱን አላቋረጠም፥ ስለዚህም አሸነፋቸው። በመጀመሪያ «ተመሸጋ የነበረቸውን» የሲዶንን ከተማ ያዘ። መልካሚቱን ምድር ኢየሩሳሌምን ጨምሮ መላው ጳለስጢና በሦርያውያን ቁጥጥር ሥር ሆነ። ይህም የሆነው በ197 አክልበ ነበር፥ (ዳን. 11:15-16)።

ሁለቱን አገሮች ለማዋሃድ በነበረው ዓላማ እንጦኪዮስ ቀዳማዊት ኪሊዮፖትሪ የምትባለውን ሴት ልጁን የፖ ዓመት ልጅ ለነበረው ለበጥሊሞስ 5ኛ ደረሰት። እንጦኪዮስ ይህን ያደረገው ገብፅን ለመቆጣጠር እንዲያመቸው ቢሆንም ኪሊዮፖትሪ ግን ለባልዋ አገዛ ስለተዋጋቸው እንጦኪዮስ ገብፅን ለመያዝ ሳይቻል ቀረ፥ (ዳን. 11:17)።

ይህ ሁሉ ሲሆን በስተምሥረቅ በኩል ብዙ ማይልስ ርቀት ላይ ሌላ መንገዶች እየተሳሳ ነበር። ይህም የሮማውያን መንገዶች ነው። ከገሪኮች ውድቀት በኋላ የተሳሳው የሮማ መንገዶች እንደነበር ሳታስታውስ አትቀርም። እንጦኪዮስ ገሪኮችንና ትንሹ እስያን ማጥቃቱን ቀጠለ። በኋላም ከሮማውያን ጋር ተጋጠመ። የሮማውያንን እምባሳደር ካዋረደ በኋላ በ190 አክልበ የሮማ ሠረዊት ጽል አደረገው። በዚህም እርሱ በጣም ተዋረደ። ለሠረዊቱና ለሮማውያን የሚከፍለው ከፍተኛ የገንዘብ ዕዳ ስለነበረበት ጸክሮ። በመጨረሻም በአንድ የአረማውያን ቤተ መቅደስ ላይ በቃጣው ወረረ ምክንያት ተገደለ፥ (ዳን. 11:18-19)።

ሴሌውከስ ፊሎፖቶር አረተኛ የተባለው የእንጦኪዮስ ልጅ ከአባቱ ያገኘው ነገር ቢኖር ተቶለት የሂደውን ዕዳ ብቻ ነበር። ስለዚህም ገንዘብ እንዲሰበስቡለት ገብር ሰብሳቢዎችን ወደተለያዩ አገሮችና ወደ ኢየሩሳሌም ላካቸው። ገንዘቡን እንዲሰበስቡ የተላኩት ሰዎች ወደ ኢየሩሳሌምና ወደ ቤተ መቅደሷ ሲመጡ ከእይሁዳውያን ከፍተኛ ተቃውሞና ዓመፅ ገጠማቸው። ገብር ሰብሳቢዎቹ ከመመለሳቸው በፊት ሴሌውከስ ተገደለ። «ነገር ግን በቁጣው ሳይሆን በሰልፍም ሳይሆን በጥቂት ቀን ይሰበረዳል» (ዳን. 11:20)።

እግዚአብሔር ስለእነዚህ ሁኔታዎች ለምን ለዳንኤል በተብረረ ሁኔታ እንደነገረው መረዳቱ አደጋቸው ነው። ይሁን እንጂ ይህ ትንቢት የተሰጠው ወደፊት በእይሁዳውያን ላይ ስለሚጸርሰው ጉዳይ ለማመልከት መሆኑን ልንዘነጋ እይገባም። ለብዙ ዓመታት የሁለት ታላላቅ መንገዶች የጦርነት እውድሜ ሆነው ኖሩ። በኢየሩሳሌም አካባቢ የነበረውን ሞትና ኃዘን መገመት የሚያደግት እይሁንም። ይሁን እንጂ ይህ ሁሉ በህዝቡ በእይሁዳውያን ላይ ይፈጸም ዘንድ አስቀድሞ በእግዚአብሔር የተወሰነ ነበር። ጊዜው ምንም ያህል አስቸጋሪ ቢሆንም ሁኔታዎቹ ሁሉ በእግዚአብሔር ቁጥጥር ሥር ነበሩ።

ጥያቄዎች

- 13ኛ ጥያቄ:- ስለሚቀጥለው ገዢ የተሰጠው ገለጽ ምንድነው?
- 14ኛ ጥያቄ:- ይህ ንጉሥ ሥልጣን የሚይዘው እንዴት ነው?
- 15ኛ ጥያቄ:- ከጸቡብ ንጉሥ ጋር በሚያደርገው ጦርነት ምን ይሆናል?
- 16ኛ ጥያቄ:- የሰሜኑ ንጉሥ ወደ ገብፅ እንዳይገባ ያገደው ማነው?
- 17ኛ ጥያቄ:- የሰሜኑ ንጉሥ በተስፋይቱ ምድር ላይ ያደረገውን ግለጽ?
- 18ኛ ጥያቄ:- «እምላካቸውን የሚያውቁ ሕዝብ» ምን ያደርጋሉ?
- 19ኛ ጥያቄ:- ጠቢባኩስ ምን ይሆናሉ?

የመጽሐፍ ቅዱስ ማብራሪያ (ኮሚንተሪ)

እስካሁን ድረስ ያጠናነው የዚህ ረዕይ ክፍል የረዕዩ መገቢያ ነው ማለት ይቻላል። ረዕዩ የሚያተኩረው በታሪክ ውስጥ እንጢየኮስ ኢዲፋንዮስ አረተኛ በመባል በሚታወቅ ሰው ላይ ነው። ምንም እንኳን በዓለም ታሪክ ውስጥ ከፍተኛ ሥፍራ የማይሰጠው ተረ ሦሪያዊ ንጉሥ ቢሆንም በቅዱሳን መጻሕፍት ገን ሰፋ ያለ ገምት ያለውን ሥፍራ ይዞአል። ይህም የተባለበት ምክንያት ከፋርስ፣ ከግሪኮችና ከሌሎችም መንግሥታት ይልቅ አይሁዳውያንን ጨርሶ ለመጸምሰስና እውነተኛው እምላክ በኢየሩሳሌም እንዳይመለከ ከነበረው ጽኑ ዓላማ የተነሣ ነው። በአይሁዳውያን እንጻር ስናየው ታላቁ ጠላታቸው ነበር። እንጢየኮስ ኢዲፋንዮስ አረተኛ የእግዚአብሔርን ሕዝብ ለማጥፋት ለተነሡት መሬቶች በተለይም በመጨረሻው የሚነሣው የክርስቶስ ተቃዋሚ ዓይነተኛ ምሳሌ መሆኑን ወደፊት በሚኖረን ጥናት እንመለከታለን።

የሮም መንግሥት እየበረታ ሲሄድ የሦርያ መንግሥት ጸገም መጻከም ጀምሮ ነበር። እንጢየኮስ ኢዲፋንዮስ ሥልጣን የያዘው በዚህ ወቅት ነበር። ከማንኛውም ሦርያዊ ንጉሥ ይልቅ «ሔሌናዊ» የተባለው የግሪክ ባሕልና ሃይማኖት እንዲሰፋፋ ከፍተኛ ትግል አድርጎአል። ይህም በብሉይ ኪዳን ትምህርትና እምነት ሕይወታቸውን ለመምረትና እውነተኛውን እምላክ ለማምለክ ከሚፈልጉት ጋር እንዲጋጭ አደረገው። «ቺግር ፈጣሪው» ተብሎ የተጠራውም በዚህ ምክንያት ነበር። ሰዎች እንደ እምላክ እንዲያመልኩት ስለፈለገም ስሙን «ኢዲፋንዮስ» አሰኘ። ይህም ማለት «የአማልክት መገለጽ» ማለት ነው። የእግዚአብሔርን ሕዝብ በማሳደድ በጋጠመጥ እኗኗሩና የፈለገውን ለማግኘት በሚጠቀምበት የማጭበርበር ዘዴው የታወቀ ሰው ነበር።

እንጢየኮስ ኢዲፋንዮስ አረተኛ የሴሌውክስ ፊሎፓቶር አረተኛ ወንድም ነበር። በትክክለኛው መንገድ ከሆነ ሴሌውክስ ሲሞት ልጁ ደሚተሪስ መንገሥ ነበረበት። የሴሌውክስን ሞት የሰማው እንጢየኮስ ገን ይኖር ከነበረበት ከሮም ወደ እንጾቢያ በመምጣት እንዳንድ ሰዎችን አሳደመና መንግሥቱን ከደሚተሪስ ወሰደ። «የመንግሥቱንም ክብር አይሰጡትም» በኋላም የተለያዩ አገሮችን በቁጥጥሩ ሥር ለማድረግ ከፍተኛ ጥረት ማድረግ ጀመረ። ምንም እንኳን ገብፅ ከፍተኛ ጦር ቢኖራትም በ170 አክልበ ጽል አደረጋት። ወደ ኢየሩሳሌም መጥቶ የግሪኮችን ባሕልም ሆነ ኃይማኖት ይቃወም ከነበረው ሊቀ ካህን ጋር ተጋጩ። ስለዚህም እርሱን ሻረና የግሪክ ሃይማኖትና ባሕል ዳጋፊ የነበረውን የሊቀ ካህኑን ወንድም ሾመ። በኋላም እንጢየኮስ የበፊቱን ሸማግሌ ሊቀ ካህን አስገደለ። በዚያ ዘመን የቃል ኪዳንን ሕዝብ እስራኤላውያንን ያስተዳድር የነበረው ሊቀ ካህኑ እንዳነበር ታስታውሳለህ። ከእግዚአብሔር እንጻር ሲታይ ማንኛውም በሕዝቡ ላይ የሚቃጠል ጥቃት በእርሱ ላይ እንዳተቃጠ ሆኖ ነው የሚያየው፤ (ደን. 11:21-22)።

20ኛ ጥያቄ:- በክርስቲያኖች ላይ ዛሬ የሚደረግ ጥቃት በእግዚአብሔር ላይ እንዳተደረገ ጥቃት ሆኖ የሚቆጠረው በምን መልኩ ነው?

እንጢየኮስ በገንዘቡና በዘዴው ብዙ ባልንጃሮችን አፈረ። ከተለያዩ አገሮች ወዳጆች ቢያፈረም እነርሱን በቁጥጥሩ ሥር ለማድረግ በጽንገት ጥቃት ይሰነዘርባቸው ነበር። ገብፁን ቶሎ ብሎ በእንደ በማጥቃቱ ብዙ ገንዘብ ለማከማቸት ቻለ። በዚህም ገንዘብ ከሌሎች መሬቶች ጋር ተወዳጅበት። በመጨረሻም ሙሉ በሙሉ ገብፁን በቁጥጥሩ ሥር ለማድረግ ታጥቆ ተነሣ። ብዛት ያለው ጦር ይዞ በገብፅ ላይ ዘመተ። እንዳንድ የሠራዊቱ አባላት «መብሉንም የሚበሉ ሰዎች» የገብፁን ንጉሥ አይፈልጉም ነበር፤ ስለዚህም እንጢየኮስ በቀላሉ ገብፁን ጽል ለማድረግ ቻለ። ይሁን እንጂ የመጨረሻውን የግብፃውያን ኃይል ከመጸምሰሱ በፊት በግዛቱ ሌላ ክልል ውስጥ ዓመፅ ስለተቀሰቀሰ ጦርነቱን አቋርጦ መመለስ ገድቶ ሆነበት። እንጢየኮስና የገብፅ ንጉሥ ስምምነት ቢያደርጉም በልባቸው አይተማመኑም ነበር። ስለዚህም መከራቸው ዘላቂ ሰላም አላስገኘላቸውም። ባለመስማማታቸው ሳይሆን «ናዳሚው» እስከ ተወሰነው ጊዜ በመሆኑ እቅዳቸውን ለማሟላት አልቻሉም። በምድር የሚሆኑትን ሁኔታዎች የሚወስነው እግዚአብሔር ረሱ ነው። የግሪክ መንግሥት የሚወዳቅበትን ጊዜ እርሱ ረሱ ወሰናት ነበር። ከዚያን ጊዜ ጀምሮ የሰው ልጅ ሰላምን ለማስገኘት ሲያደርግ የነበረው መከራ ሁሉ አጥጋቢ ውጤት ሊያስገኝለት አልቻለም፤ (ደን.11:23-27)።

21ኛ ጥያቄ:- ይህ በዘመናችን ሰላምን ለማስገኘት በመንግሥታት መካከል በሚደረገው እንቅስቃሴ ላይ ብዙ እምነት እንዳይኖረን በምን መልኩ ነው የሚያስጠነቅቀን?

ከጉብፅ ብዙ ሀብትን ከዘረፈ በኋላ እንዲያኮስ ወደ ሦርያ ተመለሰ። እግረ-መንገዱን «በተቀዳሰው ቃል ኪዳን» በኢየሩሳሌም ያልፍ ስለነበር በእግዚአብሔር መቅደስ ውስጥ ያገኘውን ሀብት ሁሉ ወሰደ። ከመቅደሱ አጠገብ ሠረዊቱ የሚሰፍርበትን ካምፕ አሠረ። በዚያም ወቅት ብዙ አይሁዳውያን ተገደሉ፤ (ዳን.11:28)። ቆይታም እንዲያኮስ እንደገና ጉብፅን ለመውረር ተነሣ። ጉብፅን ለማሸነፍ ጥቂት ሲቀረው የሮም አምባሳደር (በቆጵሮስ መርከቦች) ደረሰበት። ፊት ለፊት ተገናኝተው ወደ ሀገሩ እንዲመለስ እስጠንቅቅ ለመመለስ ፈቃዳኛ ካልሆነ ግን የሮም ጦር ከፍተኛ ጥፋት እንዳሚያደርስበት ነገረው። ከፍርሃትም የተነሣ እንዲያኮስ ከጉብፅ ተመለሰ። በጣም ተናጽጾ ስለነበረም እግረ-መንገዱን ወደ ሀገሩ ሲመለስ በአይሁዳውያን ላይ ተነሣ። አገቶቻቸው ከእግዚአብሔር ጋር ያደረጉትን ቃል ኪዳን ተተው እግዚአብሔርን በከዱት አይሁዳውያን እርዳታ ወደ ቤተ መቅደሱ ውስጥ ገባ። እግዚአብሔርን ማምለክ ተተው «ዜውስ» የተባለውን የግሪኮች ጣዖት እንዲያመልኩ አዘዘ። ከግሪክ አማልክት እንዲን ለማክበር ሲል በቤተ መቅደሱ ባለው መሠዊያ ላይ አሳማ ሠዋ። ይህ ጽግም አይሁዳውያንን በጣም ነበር ያስቆጣቸው። «የጥፋት ርኩስት» በመሆኑም እግዚአብሔርን በዚያ መሠዊያ ላይ ለማምለክ አይቸሉም። ለሦስት ዓመት ያህል በዚያ ቤተ መቅደስ ውስጥ እግዚአብሔርን አላመለኩም። በጽርጌቱ አይሁዳውያን በጣም በመቆጣታቸው በኢየሩሳሌም «የሃይማኖት ጦርነት» አሰነሡ። እግዚአብሔርን ለመከተል የወሰኑት ግን «አምላካቸውን የሚያውቁ ሕዝብ» ምንም እንኳ እልቂት እንዳሚጠበቃቸው ቢያውቁም እስከመጨረሻው ጽረስ እንዲያኮሱን ለመዋጋት ቆርጠው ተነሡ፤ (ዳን.11:29-32)።

22ኛ ጥያቄ፡- ሀ. «አምላካቸውን የሚያውቁ ሕዝብ» በዘመናችን ክፋትን የሚቃወሙት እንዴት ባለ ሁኔታ ነው?
ለ. በምን ዓይነት መንገድ ነው የአጥቢያ ቤተ ክርስቲያን ክፋትን የምትቃወሙት?

ይህንን የሃይማኖት ጦርነት የቀሰቀሱት እንደ ካህንና አምስት ልጆቹ ናቸው። የሙሴን ሕግ እንዳይከተሉና እግዚአብሔርን እንዳያመልኩ የወጣውን ትእዛዝ በመቃወም ይህ ካህን በእንዲያኮስ ላይ ዓመፀና ለውጊያ ተነሣ። በ167 አክልበ በኢየሩሳሌም ባለው ቤተ መቅደስ ውስጥ ለአረማውያን ጣዖት ዓሣማ ለመሠዋት ይዘጋጃ የነበረውን አይሁዳዊ በዚያው ቤተ መቅደስ ውስጥ ገደለው። አምልጦ ከኢየሩሳሌም ከወጣ በኋላ ቆረጥ የሆኑ ሰዎችን አሰባሰቦ ለውጊያ ተዘጋጀ። «ጠቢባን» ተብለው ከሚጠሩት የካህናት ወገን ብዙዎች ተባበሩዋቸው። በእግዚአብሔር እንዲታመኑና የሃይማኖት ተቃዋሚዎችንም እንዲዋጉ ያደረጉት ቅስቀሳ ብዙ ሰዎችን ሦርያን እንዲውጉ አነሣሣቸው። በጦርነቱ በሺህ የሚቆጠሩ አይሁዳውያን አለቁ። ይሁን እንጂ የኋላ ኋላ ጽል ለማግኘት ተቆለቀ። በ164 አክልበ ቤተ መቅደሱን ከአሕዛብ አምልኮ ካነዱ በኋላ እንደገና ለእግዚአብሔር መሰዋት ጀመሩ። ብዙ ነፃነት

ወዳጆቻቸው ተባበሩዋቸው። በመጨረሻም በ142 አክልበ ነፃነታቸውን አገኙ። ከ586 አክልበ ወዲህ ነፃ ሲሆኑ ይህ የመጀመሪያ ጊዜያቸው ነበር። ይሁን እንጂ በነፃነታቸው የቆዩት ሮማውያን ኢየሩሳሌምን እስከያዙበት ማለትም እስከ 63 አክልበ ጽረስ ብቻ ነበር። እንዲያኮስ ራሱ በ164 አክልበ ሞተ፤ (ዳን.11:33-34)። ስለዚህ ውጊያ በአርቶዶክሶችና በካቶሊኮች መጽሐፍ ቅዱስ በ1ኛ እና በ2ኛ መቃባውያን ላይ ማነብ ትቶላለህ።

ይህ የመከራ ጊዜ በአይሁዳውያን ምንን አስከተለ? ጊዜው አይሁዳውያን የሚነዱበት ጊዜ ነበር። ብዙ አይሁዳውያን የግሪኮችን ሃይማኖትና ባሕል ለመከተል ፈቃዳኛ ነበሩ። እንደ አንዳንድ የዘመናችን ክርስቲያኖች ሁሉ ዓለምን ከመቃወም ይልቅ ከዓለም ጋር ተመሳሰሉ ለመኖር ፈቃዳኞች ነበሩ። እግዚአብሔርን ለመከተል ማንኛውንም መሥዋዕትነት ለመክፈል ዘገጁ የሆኑት ግን በመከራው ነጠሩ፤ ነጹ። እየግሪኮች ባሕል የተቀዳሰውን ሃይማኖታቸውን እንዳሚያረክባቸው መረዳቱ አላዳገታቸውም። ብዙ ጊዜ ስዳት የሚመጣው እውነተኛ አማኞችን ለማጥረት ነው። ስዳት እውነተኛ አማኞችን እንዲሁ ለልማድ ብቻ ወደ ቤተ ክርስቲያን ከሚሄዱት ይለያቸዋል። ሞትን ሳይፈሩ እግዚአብሔርን ለመከተል የወሰኑት የዓለም ወዳጅ ሊሆኑ አይችሉም። እምነታቸው የጠረ በመሆኑም እግዚአብሔር ይባርካቸዋል። ማንኛውም የቶግር ጊዜ፡- «በተወሰነው ጊዜ ፍጻሜው እንዳሚመጣ» ማሰብ ክርስቲያኖችን ያጽናናቸዋል። በስዳት ጊዜ እንኳ ሁኔታዎች ሁሉ በእግዚአብሔር ቁጥጥር ሥር ናቸው። ስዳቱ የሚያከትምበትንም ጊዜ እግዚአብሔር ራሱ ወስናታል። እስከዚያ ጽረስ ግን በእምነት ጸንተን መቆም አለብን።

23ኛ ጥያቄ፡- ስዳት በእንዴት ዓይነት ሁኔታ ነው ቤተ ክርስቲያንህን ያጠረት?

አምስተኛ ቀን፡- ትምህርቱን ከልስ፤ የውይይት ጥያቄዎችንም እንደገና ተመልከት።

የሳምንቱ ስብሰባ

1. የሳምንቱ አምልኮ ጊዜ
2. ጸሎት
3. ትምህርቱን መከለስ
4. የውይይት ጊዜ

ሀ. የስዳት ጊዜ ክርስቲያኖችን፡-

- 1/ እንዴት እንዳሚያጠራቸው
- 2/ እንዴት በእምነት እንዳሚያሳድጋቸው
- 3/ እንዴት ክርስቶስን ወደመምሰል ዳረጃ እንዳሚያደርሳቸው

ተወያዩ። ቤተ ክርስቲያን በመንፈሳዊ ሕይወት እንድታድግ ስደት ምን ያህል ረድቶአታል?

ለ. በሕዝቡ ላይ የሚቃጠውን ጥቃት እንዲቀንሱ በእርሱ ላይ እንደተቃጠ ጥቃት የሚመለከተው ለምንድነው?

- ሐ. 1/ «ስደት የሚያከትምበት ጊዜ» በእግዚአብሔር መወሰኑ እንዴት ሊያበረታታን ይቻላል?
2/ ማስጠንቀቂያ የሚሆነው በምን መልኩ ነው?

- መ. 1/ እግዚአብሔርን ማወቅ ከፋትን እንድንቃወም የሚረዳን እንዴት ነው?
2/ ጥቂት ምሳሌዎችን ስጥ
3/ በቤተ ክርስቲያን ያሉ ሰዎች ያለማቋረጥ በታታሪነት ከፋትን ይቃወማሉን? እንዴት?

5. ጸሎት

አሥረ ስምንተኛ ትምህርት

(ዳን 11:36-45)

የመጀመሪያ ቀን

«ቁጣም እስኪፈጸም ድረስ ይከናወናል ትልቅ የተወሰነው ይደረጋልና»
(ዳን.11:36)

ከትንቢት ዳንኤል ከምንግረው ዋና ዋና ትምህርቶች አንዱ ማንኛውም ሁኔታ በእግዚአብሔር የተወሰኑ መሆኑ ነው። ምንም እንኳን የእግዚአብሔርን ዕቅድ እንደሚገባ ለመረዳት ባንችልም፤ አንዳንድ ጊዜ ደግሞ ሁኔታው ዓላማ የለሽ መስሎ ቢታየንም፤ እግዚአብሔር የዓለም ታሪክ ተቆጣጣሪ መሆኑን ገን ተደጋግሞ ተነግሮናል። እርሱ መሬቶችን ያስነሳል፤ ፈቃዱን ከፈጸመ በኋላም ይጥላቸዋል።

ዛሬ በምድር ላይ ስለሚካሄደው የመጨረሻው ክፉ መሬት እናጠናለን። በዚህ ዘመን ብዙ ክፉ መሬቶች መኖራቸው የሚያከራክር አይደለም። እንደ መሶሎኒ፤ ሒትለርና እስታሊን የመሳሰሉ ሌሎችም ብዙ ክፉ መሬቶች ተነሥተዋል። በእነዚህ መሬቶች ምክንያት በሚልዮን የሚቆጠሩ ሰዎች በጭካኔ ተገደለዋል። ይህ ሁሉ ሆኖ ገን፤ እየሱስ ክርስቶስ ከመምጣቱ በፊት እጅግ በጣም ክፉ መሬት እንደሚካሄድ መጽሐፍ ቅዱስ ይናገራል። እንደ

እንጢዮኮስ ኤጲፋንዮስ ሌሎችም የዘመናችን ክፉ መሬቶች የዚህ የመጨረሻ ክፉ መሬት ምሳሌዎች ናቸው። ያለጥርጥር በዚህ ክፉ መሬት ዘመን፤ ሰዎች የእግዚአብሔር ዓላማ ምን ይሆን? በማለት ይጠየቃሉ። «ሁኔታዎች ሁሉ በእግዚአብሔር ቁጥጥር ሥር ከሆኑ ታዲያ ከፋት ይህን ያህል እንዲበረታ ለምን ይፈቅዳል?» የሚል ጥያቄ ይሰነዝራሉ። ይሁን እንጂ፤ ከፋት ለምን ያህል ጊዜ እንደሚቆይ እንኳ በእግዚአብሔር የተወሰነ ነው። ከፋት ቢበረታም ለጊዜው ነው። በዚህም ጊዜ የእግዚአብሔር ቁጣ በዚህ ዓመፀኛ ዓለም ላይ ይወርዳል። (ረዕይ 6-19) በመጨረሻም እግዚአብሔር በወሰነው ጊዜ ክፉው መሬት ይደመሰሰናል፤ የእግዚአብሔር መንገዶች እውነተኛ ንጉሥ የሆነው እየሱስ ክርስቶስ ዘላለማዊ መንገዶችን ይመሠርታል።

- 1ኛ ጥያቄ፡- ትንቢት ዳንኤል 11:36-45 አንብብ።
ሀ. የንጉሡን አጠቃላይ ባህርይ ገለጽ።
ለ. ንጉሡ ሲደመሰስ ፍጻሜው ምን ይመስላል?

ይሁሳፍ ቀን ክፍል ስንድ፡- ዳንኤል 11:36-39

ጥያቄዎች

- 2ኛ ጥያቄ፡- የንጉሡ ሕይወት በእግዚአብሔር ቁጥጥር ሥር መሆኑን እንዴት እናውቃለን?
3ኛ ጥያቄ፡- ንጉሡ ከ«አማልክት» ጋር ስላለው ገንኙነት ገለጽ።
4ኛ ጥያቄ፡- ንጉሡ ተከታዮቹን የሚያከብራቸው እንዴት ነው?

የመጽሐፍ ቅዱስ ማብራሪያ / ኮሚቴ /

ባለፈው ሳምንት ዳንኤል ያየውን የመጨረሻ ረዕይ የመጀመሪያ አጋማሽ አጥንተናል። ይህ ረዕይ ከሚደንኛ ፋርስ መንገዶች አንዱን እስከ ገሪክ መንገዶች ድረስ የተደረጉትን ልዩ ልዩ ሁኔታዎች በዝርዝር ያመለክታል። በመጨረሻም እንጢዮኮስ ኤጲፋንዮስ ስለተባለው ክፉ መሬት ተመልክተናል። በትንቢት ዳንኤል 11:21-35 የተሰጠው ትንቢት በአብዛኛው በዚህ ሰው መፈጸሙን ተመልክተናል።

ዛሬ ደግሞ ገልጽ በሆነ ሁኔታ በታሪክ ውስጥ ስላልተፈጸመ ትንቢቶች እንመለከታለን። በዳንኤል 11:36-45 ያለው ትንቢት ሙሉ በሙሉ በታሪክ ውስጥ ባለመፈጸሙ፤ ትንቢቱ ስለሚንገለጽ እንደሚያመለክት የመጽሐፍ ቅዱስ ምሁራን በትክክል አልተረዱትም፤ በዚህም ምክንያት የተለያዩ አስተሳሰቦች ይዘዋል። ከቀረቡት ዋና ዋና አስተሳሰቦች ሦስቱ የሚከተሉት ናቸው፡-

1. እነዚህ ትንቢቶች በእንጢዮኮስ ኢጲፋነስ ዘመን ተፈጽመዋል።

2. እነዚህ ትንቢቶች በእንጢዮኮስ ኢጲፋነስ ዘመን በከፊል ቢፈጸሙም ቦታፊክ ውስጥ ስለሚሠሩ ክፉ መሬዎች የቀረቡ ምሳሌዎች ናቸው። በመጨረሻ በሚሰሩበት ክፉ መሬት ገን ትንቢቱ ሙሉ በሙሉ ይፈጸማል።

3. እነዚህ ትንቢቶች የሚያመለክቱት በመጨረሻ በዓለም ላይ ስለሚሰሩ ክፉ መሬት ነው። ትንቢቶቹ የሚገልጹትም ስለፀባዩና ክርስቶስ ከመመለሱ በፊት ስለሚፈጸምበት የመጨረሻ ጦርነት ነው።

ስለ መጨረሻው ክፉ መሬት ሌሎች ጥቅሶች ከሚሰጡት ሐሳብ ጋር በማዛመድ ከተመለከትነው ሁለተኛውና ሦስተኛው ሐሳብ የተሻለ እተረጋገጥም ሊሆን የሚችል ይመስለናል። ትንቢቶች በቅርቡ የሚፈጸሙትን አመልክተው በዘመናት ፍጻሜ እነባቢ ወደሚሆነው ትንቢት በፍጥነት የመሸገር ባህርይ አላቸው። በመካከሉ ስለሚኖረው ዘመን ብዛት ገን ምንም ገለጻ አይሰጡም፤ (ለምሳሌ ያህል የሐዋርያት ሥረ 2:16-21 ተመልከት)።

በዳንኤል 11:36-39 በመጨረሻ ስለሚሰሩ ክፉና ጨካኝ መሬት ፀባይ እንዳንጽ ነጥቦች ተሰጥተዋል፡-

1. ይህ መሬት ያለ ገደብ ሥልጣን ይኖረዋል። ጸስ የሚያሰኘውን ነገር ሁሉ ያደርጋል። ማንም የሚቃወመው አይኖርም።

2. ራሱን ከሌሎች አማልክት ሁሉ በላይ እንዲሆን አድርጎ ይቆጥራል። ስለዚህም ሰዎች ሁሉ እንዲያመልኩት ያደርጋል። ይሁን እንጂ ይህ ሰው በፍፁም በእግዚአብሔር የማይምን ከሐዲ መሆኑ ተገልጿል፤ (ረዕይ 13:14-17)።

3. ይህ መሬት የአማልክት ሁሉ እምነት የሆነው የእስረኢልን እምነት እምልኮ ይቃወማል። የሰይጣን አገልጋይ እንደመሆኑ መጠን እውነተኛውን እምነት ለማምለክ የሚፈልጉትን ሁሉ ይቃወማል፤ (ረዕይ 13:1-10 ተመልከት)።

4. የእግዚአብሔርን ቁጣ እስፈጻሚም በመሆኑ ለጊዜው ይሳካለታል። ይህም ቢሆን እግዚአብሔር ድርጊቱንና በዘመኑ መንገዱ የሚቆይበትን ጊዜ ይቆጣጠራል።

5. የአባቶቹን እምነት ይተዋል። ይህ አባባል እንዳንጽ ምሁረንን ምናልባት ይህ ሰው የአብርሃምን እምነት እምልኮ ፈጽሞ የተወ አይሁዳዊ ሳይሆን አይቀርም ወደሚል አስተሳሰብ መርቶአቸዋል። ነገር ገን ይህ ክፉ ገዢ አማልክቶቹን ሁሉ የሚቃወምና በተለይ የአባቶቹን እምነት እምልኮቹን

ለመደምሰስ ቅርጽ እንደተነሳ አድርጎ መመልከቱ ይሻላል። ይሁን እንጂ እነዚህ ላይ የተጠቀሰው እውነተኛው እምነት ይሁን የእስክብር እማልክት እርገጠኞች አይደሉም።

6. የሴቶችንም ምኞት አይመለከትም። ይህ አባባል ገልፅ አይደለም። በዳንኤል ዘመን በጣም የተለመደው ሃይማኖት ታሙዝ የሚባለውን ጣዖት ማምለክ ነበር። የሰብሎችን ማዳገ የሚቆጣጠር ይህ ጣዖት ነው የሚል እምነት ስለነበረባቸው ብዙ ሴቶች ይህን ጣዖት ያመልኩ ነበር፤ (ሕዝቅኤል 8:14-15)። ስለዚህም የሴቶችን ምኞት አይመለከትም ሲል ስለዚህ ጣዖት እያሰበ ነው የሚል ግምት አለ። እንዳንጽጽ ደግሞ ይህ ክፍል የሚያመለክተው ስለመሢሐ ነው ይላሉ። በእርሱ ዘፍጥረት 3:15 ላይ መሢሐ ከእርሱዋ እንደሚገኝ ለሔዋን የተሰጣት ተስፋ ተዘ ይልህ ይሆናል። በዚህ ምክንያት የአይሁድ ሴቶች እንደ ቀን መሢሐ ከእኛ ይወለድ ይሆናል የሚል «ምኞት» ነበረባቸው። እንገዲህ ይህ እተረጋገጥም ትክክል ከሆነ በመጨረሻ የሚሰሩበት ክፉ መሬት በጠላትነት የሚሰሩበት በእግዚአብሔር ላይ ብቻ ሳይሆን በልጁ በኢየሱስ ክርስቶስ ላይ ጭምር ነው ማለት ነው።

7. «የእምባዎቹን እምነት ያከብራል» በዚህ ክፍል ላይ ስለየትኞቹ አማልክት እንደሚኖር ገልጽ አይደለም። ይሁን እንጂ በሐይወታችን ከፍተኛውን ሥፍራ የያዘና ቅድሚያ የምንሰጠው ነገር ሁሉ እምነታችን እንደሚሆን ገልጽ ሊሆንልን ይገባል። እንደሚታወቀው ይህ ዓመፀኛ መሬት በእግዚአብሔርም ሆነ በመንፈሳዊው ዓለም የሚያምን አይደለም። ከዚህ ይልቅ ገን በሁለት ነገሮች የሚታመን ይመስላል። እንደጽፏት በገዛ ኃይሉና በወታደራዊ ብርታቱ ይታመናል። ዓለምን ሁሉ ሊቆጣጠር በሚችል ብርቱና ታላቅ ሠረዊቱ ስለሚተማመን ሌላ እምነትን ማክበር አስፈላጊ አለመሆኑን ያምናል። ሁለተኛው በወርቅ በብርና በከበሩ ድንጋዮች ወዘተ ይታመናል። ለኃይሉና ለብልፅገናው ምክንያት የሚያደርጋቸው እነዚህን ነገሮች ነው እንጂ እግዚአብሔርን አይደለም። ስለዚህም ይህ ክፉ መሬት የሚታመነው በገዛ ኃይሉና በሀብቱ ብዛት ነው እንጂ፣ በመንፈሳዊ ነገር አይደለም።

8. «ባልታወቀው እምነት እርዳታ» ምሽጎችን ያጠቃልላል፣ ታላላቅ መንግሥታትንና ሠረዊታቸውንም ሁሉ ድል ያደርጋል። ተከታዮቹንም በተሸነፉት አገሮች ላይ መሬዎች በማድረግ ያከብረባቸዋል። ስለሚገዙትም ምድር ዋጋ ያስከፍላቸዋል።

እነዚህ ከላይ የተመለከቱትናቸው ባህርያት በታፊክ ውስጥ በተነሳ የተለያዩ መሬዎች ላይ ታይተዋል። እነዚህ መሬዎች በሠረዊታቸውና በገንዘባቸው ብዛት እንጂ በእግዚአብሔር የሚታመኑ አልነበሩም። ይሁን እንጂ በመጨረሻ የሚሰሩበት መሬት በመጠኑም ቢሆን የሚወክሉ ምሳሌዎች ናቸው። ይህ ዓመፀኛ መሬት «የዓመፀ ሰው»፤ (2ተሰሎንጌ 2:3-10) «የክርስቶስ ተቃዋሚ» (1ዮሐንስ 2:18)፤ እንደገና ደግሞ

በፈዕይ 13:5-8 «አውረው» ተብሎአል። ኃይሉን የሚያገኘው ከረሱ ከሰይጣን ነው። ዓለምን ለመቆጣጠርና የእግዚአብሔርን ሕዝብ ለመጸምሰስ ሰይጣን ይጠቀምበታል። እርሱን የሚያጠፋው እግዚአብሔር ብቻ ነው።

5ኛ ጥያቄ፡- ፈዕይ 13:10ን ተመልከት። ይህ ሁሉ ቸገር ሲጸርሰባቸው የእግዚአብሔር ሕዝቦች ሁኔታውን እንዴት ሊቀበሉት ይገባል?

6ኛ ጥያቄ፡- ወደፊት ስለሚሆነው አስቀድመን ማወቃችን የዛሬው እኗሪያችን እግዚአብሔርን የሚያስደስት እንዲሆን የሚረዳን እንዴት ነው? (2ጴጥሮስ 3:1-13)።

የመጨረሻውን ዘመን በሚመለከት ረገድ እግዚአብሔር ሦስት ዋና ዋና እውነቶችን እንድንረዳ ይፈልጋል። በመጀመሪያ፡- ሁሉ ሁኔታዎች አስቀድመው በእግዚአብሔር የተወሰኑ መሆናቸውንና እርሱም የሚቆጣተረቸው መሆኑን፤ ማስታወስ አለብን። ሁለተኛ፡- ለጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ዳግም ምፅአት ዝግጁዎች ለመሆናችን ሕይወታችንን መመርመር አለብን። ሦስተኛ፡- በዘመናችን ስላለው የዓመፅ ብዛት መጻክ የለብንም። ይልኩንስ በእምነታችን መጽናት ይኖርብናል። እንደ ቀን እግዚአብሔር ክፋትን ሁሉ አስወግዶ በክብርና በጽድቅ እንደሚነገሥ እርግጠኞች ነን። ለዚያ መንገዶች ተዘጋጅተናል?

ሦስተኛ ቀን ክፍል ሁለት ደንኤል 11:40-45

ጥያቄዎች

7ኛ ጥያቄ፡- በሰሜን ንጉሥና በደቡብ ንጉሥ መካከል ጦርነት የሚደረገው መቼ ነው?

8ኛ ጥያቄ፡- በጦርነቱ የሚያሸንፈው የትኛው ንጉሥ ነው?

9ኛ ጥያቄ፡- ከምሥረቱና ከሰሜን ብዙ ሠረዊት እንደመጣበት ሲሰማ ወዴት ይመለሳል?

10ኛ ጥያቄ፡- ዓመፀኛው መሬት ምን ይሆናል?

የመጽሐፍ ቅዱስ ማብራሪያ (ኮሚንተሪ)

ትናንትና በመጨረሻ ስለሚነሳው ክፉ መሬት ተመልክተናል። በደንኤል 11:36-39 የተሰጠው ገለጻ እስካሁን ድረስ በታሪክ ውስጥ ለተነሱት መሬቶች ለእንደም እንኳ እንደሚያስማማ ተመልክተናል። ይህም እነዚህ ገለጻዎች የሚያመለክቱት ወደፊት ስለሚነሳው መሬት ነው ወደሚል ሐሳብ እምጥቶናል።

በደንኤል 11:36-39 የተሰጠው ገለጻ ሙሉ በሙሉ የሚሰማው ለዚህ ሰው መሆኑንም አጥንተናል። በጣም ከመታበዱም በላይ እንደ እግዚአብሔር ለመሆን ይፈልጋል። በሠረዊቱ ኃይል ይታመናል። ስለዚህም ማንም የሚጸፍረው አይመስለውም። ይሁን እንጂ ሁኔታዎች ሁሉ በእግዚአብሔር እንጂ በእርሱ ቁጥጥር ሥር አይጸሉም።

ከዚህም ሌላ በዚህ ክፍል የተሰጡት ገለጻዎች የመጨረሻውን ዘመን የሚያመለክቱ መሆናቸውን ተመልክተናል። (ቁ40) የዘመን መጨረሻ በምጽር ላይ የመጨረሻው ጦርነት የሚደረግበት ጊዜ ሊባል ይችላል። የክርስቶስ ተቃዋሚው መንገዶች ይፈረሳሉ። ሕዝብ ከሕዝብ ጋር ይዋጋል፤ የመጨረሻው የጦር ሚዳ የምትሆነው ገን እስረኤል ናት።

የመጨረሻውን ጦርነት የሚጀምረው የደቡብ ንጉሥ ነው። ከዚህ አስቀድመን ይህ ንጉሥ የገብፅ ንጉሥ መሆኑን ተመልክተናል። ይሁን እንጂ ይህ ታላቅ ሠረዊት በግብፅ ብቻ ሊወሰን አይችልም። ምናልባትም ይህ ሠረዊት ከሊቢያ፣ ከኢትዮጵያና ከሌሎችም አገሮች የተወጣጣ ሊሆን ይችላል። እንዳንድ ሰዎች ይህ ጦር የተባበረው የአፍሪካ ሠረዊት እንዲሆን ይናገራል። የክርስቶስ ተቃዋሚ ብዛት ያለውን ሠረዊት ይዞ በደቡብ ንጉሥ ላይ ይዘምትበታል። ልክ እንደ ታላቅ ጉርፍ የደቡብን ሠረዊት ያጠፋል። በአጭር ጊዜ ውስጥ በመልካሚቱ ምጽር ያልፋል። ግብፁን፣ ሊቢያን፣ ኢትዮጵያንና ሌሎች ብዙ አገሮችን ጽል ያደርጋል። ሀብታቸውንም ሁሉ ይዘርፋል።

በሰሜኑ ንጉሥ እጅ የማይወድቁ ሦስት አገሮች ብቻ እንዲሆኑ ተጠቅሶአል። እነርሱም፡- ኢደም፣ ሞዓብና አሞን ናቸው። እንዴት በእጁ ከመውደቅ እንዳመለሱ ገን እርግጠኞች እይዳለንም።

የደቡብ መንገዶችን በቁጥጥሩ ሥር ካደረገ በኋላ የክርስቶስ ተቃዋሚው ሁለት መንገዶችን እርሱን ለመውጋት በዝግጁነት ላይ መሆናቸውን ያሰማል። እነዚህ ከምሥረቱና ከሰሜን የመጡ ሠረዊት ናቸው። የክርስቶስ ተቃዋሚው በዚህ ነገር ከመናደዱ የተነሳ በመንገዱ ያገኘውን ሁሉ ይገድላል። ወደ እስረኤል ምጽር ይመጣል። ንጉሣዊ ጽንካኔንም «በባሕርና በከበረው በቅዱስ ተረረ መካከል ይተካላል» የተጠቀሱት ሁለት ባሕሮች፡- መት ባሕርና ሚዲትራኒያን ባሕር ሲሆኑ ቅዱሱ ተረረ የተባለቸው ዳግሞ ኢየሩሳሌም ናት። እስረኤል በምጽር ላይ የመጨረሻው ታላቅ ውጊያ የሚደረግበት ጦር ሚዳ ትሆናለች። የክርስቶስ ተቃዋሚውና ሠረዊቱ የምሥረቱና የሰሜኑን ሠረዊት ይቋቋማሉ። በድንገት ገን የክርስቶስ ተቃዋሚው ይወድቃል። ማንም ከጥፋት እያድነውም። ይህም የሚሆነው ጌታ ኢየሱስ በታላቅ ክብሩ ሲመለስ ነው። በዚህም ጊዜ የሰዎች መንገዶች ተወገደው ዘላለማዊው የእግዚአብሔር መንገዶች በምጽር ላይ ይመሠረታሉ።

11ኛ ጥያቄ፡- ዘካርያስ 14:1-4 እና ረዕይ 19:11-21 እንብብ።
ሀ/ በእነዚህ ክፍሎች ውስጥ ስለተጠቀሰው ስለ መጨረሻው ጦርነት ገለጽ።
ለ/ የጦርነቱ ፍጻሜ ምንድነው?

በቅዱሳን መጻሕፍት ውስጥ በመጨረሻ በዚህ ምድር ስለሚጸረገው ጦርነት ተገልጾልኝ። ሕዝቅኤል በጉግ ማጉግ የሚጸረግ ጦርነት ይለዋል። እነዚህ እገሮች በዘመኑ ሩስያ አጠገብ የሚገኙ ጥንታዊ መንግሥታት ናቸው፤ (ሕዝ.38-39)። ምንም እንኳን በእነዚህ የተለያዩ ጦሮች ውስጥ ይሳተፋሉ ብለን የምንገምታቸውን በዘመናችን ያሉ እገሮችን ስም መጥቀስ ቢቻልም፤ በዚህ አቋማችን ገትር መሆን የለብንም። ዋናው ቁም ነገር የሚከተሉትን ዋና ዋና ትንቢቶች መረጃቱ ነው።

1. የዓለም ታሪክ በሚፈጸምበት ወቅት ዓለምን የሚገዛ እንደ መሪ ይነሣል፤ የዓለም መንግሥታትን ሁሉ በቁጥጥሩ ሥር ያደርጋል። ሰዎች ሁሉ ይከተሉታል፤ ያመልኩታል። ለእነዚህ-ብሔር ልጆች ይህ ትልቅ የስደት ጊዜ ይሆንባቸዋል።

2. በመጨረሻው ግን የዚህ የክርስቶስ ተቃዋሚ ኃይል ይደክማል፤ መንግሥታት ሁሉ ኃይላቸውን አስተባብረው ይወጉታል። ከጸቡብ፤ ከምሥራቅና ከሰሜን ሠረዊት ይነሣበታል።

3. የመጨረሻው ጦርነት በእስራኤል ምድር ይደረጋል።

4. እርስ በርስ ለመዋጋት ኃያላን መንግሥታት ሲሰበሰቡ ኢየሱስ ክርስቶስ ከሰማያዊው ሠረዊት ጋር ይመጣል፤ እርስ በርስ መዋጋቸውን ትተው ከእርሱ ጋር ይዋጋሉ።

5. ኢየሱስ ክርስቶስ የዓለምን መንግሥታት ጽል ያደርጋቸዋል፤ በመጨረሻም ያጠፋቸዋል። የጽድቅ መንግሥቱን ይመሠርታል፤ በስደት ጊዜ ለእርሱ ታማኝ የሆኑትንም ይሸልማቸዋል።

ዛሬ ታላላቅ መንግሥታት የጦር ኃይላቸውን በጣም ባጸረጁበት ወቅት ነው ያለነው። እነዚህ መንግሥታት በመካከላቸው ሰላም እንዲሰፍን እየጣሩ ነው። የእነዚህ-ብሔር ቃል ግን ሰዎች በሚያስገኙት ሰላም ላይ ሙሉ በሙሉ እምነታችንን እንዳንጥልበት ያስጠነቅቃል። እንደ ቀን በመካከላቸው የተፈጠረው ሰላም ይፈርስና እርስ በርስ መዋጋት ይጀምራሉ። በምድር ላይ ታላቅ የጸም መፍሰስ ይሆናል። በዚህ ጨለማና አስፈሪ ዘመን ጸንተን እንቅም ይሆን? በኢየሱስ ክርስቶስ ያለን እምነት ምን ያህል ጽኑ ነው? እርሱን ከመካጽ ይልቅ ለእርሱ ለመዋት ዘገጁ ነን?

ይሁን እንጂ በእነዚህ ትንቢቶች አማካይነት መጽናናትን ልናገኝ እንችላለን። ጊዜው ምንም ያህል ክፉ፤ ጦርነቶችም ምንም ያህል ታላቅ ቢሆኑም እንደ ቀን ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ይመጣል፤ የሰው ክፉት ሁሉ ይደመሰሳል፤ ኢየሱስም የጽድቅ መንግሥቱን ይመሠርታል። ስለዚህ ወንድሞቼና እህቶቼ ተስፋችንን በቅርቡ በሚመለሰው በጌታ በኢየሱስ ክርስቶስ ላይ እናጽርግ። ኢየሱስ ረሱ፡- «እነሆ፤ በቶሎ እመጣለሁ፤ ለእያንዳንዱም እንደ ሥረው መጠን እከፍል ዘንድ ዋጋዬ ከእኔ ጋር አለ» ብሎአል፤ (ረዕይ 22:12)። ስለዚህም ከዮሐንስ ጋር «አሜን ጌታ ኢየሱስ ሆይ፤ ና» እንበል።

ሰፊተኛ ቀን፡- የዚህን ሳምንት ትምህርት ከልስ

1. ጸሎት
2. የሳምንቱ አምልኮ ጊዜ
3. ትምህርቱን መከለስ
4. የውይይት ጥያቄዎች

ሀ. 1/ የክርስቶስ ተቃዋሚን ባሕርይ በየጊዜው በታሪክ ውስጥ ተነሥተው ከነበሩ ክፉ መንግሥታት ጋር እነጸጽር። የሚመሳሰሉት እንዴት ነው?

2. የሚለያዩት እንዴት ነው?

3. የክርስቶስ ተቃዋሚን ባሕር በማሳየት እንዚህ-ብሔር ሊያሳውቅንና ሊያስጠነቅቅን የፈለገው ነገር ምን ይመስላል?

ለ. የክርስቶስ ተቃዋሚው የሚነሣበት ወቅት በጣም አስከፊ ጊዜ ይሆናል፤ ታዲያ እኛ ክርስቲያኖች ረሳችንን ለዚያ ጊዜ የምናዘጋጀው እንዴት ነው?

ሐ. ኢየሱስ ክርስቶስ ፍጹም ጽል እንደሚያገኝ ማመናችን፤ ታማኝ እንድንሆንና ጌታን እንድናገለገል እንዴት ሊያበረታታን ይችላል?

መ. የቤተ ክርስቲያን ሰዎች በእምነታቸው እንዲበረቱ እነዚህን ለውነቶች እንዴት ልታስተምረቸው እንደምትችል ዘርዘር።

5. ጸሎት

ትምህርት አሥረ ዘጠኝ

ዳንኤል 12

የመጀመሪያ ቀን

በምድር ተቢያ ውስጥ ካንቀላፋት ብዙዎች ይነቃሉ፤ እኩሌቶቹ ወደ

ዘላለም ሐይወት፥ እኩሌቶቹም ወደ እፍረትና ወደ ዘላለም ጉስቱልና»
(ዳጊ.12:2)።

ክርስቲያን ታላቅ ተስፋና መጽናናት የሚያገኝበት እንደ እውነት አለው። ይህም ከሙታን ስለመነሣት የተሰጠው ተስፋ ነው። ብዙዎች ሞትን ይፈረሱ። ሞት የሕልውናቸው ፍጻሜ ይመስላቸዋል፤ ከሞት በኋላ ምን እንደሚሆንም አያውቁም። ክርስቲያን ያልሆኑ ሰዎች ሞትን ከሚገባ በላይ የሚፈሩትና እንደ ሰው በሞት ሲለያቸው በጣም የሚያለቅሱት በዚህ ምክንያት ነው።

ክርስቲያን ግን ሞትን በታላቅ ሐዘንና ተስፋ ቢሰጥ በሆነ ፀፀት የሚመለከትበት ምንም ምክንያት የለውም፥ እንዲያውም ሞት ወደ ዘላለም ሐይወት የምናልፍበት በር ነው። (ዮሐ.11:25 ተመልከት)። ኢየሱስ ከሞት መነሣቱ፥ እኛም ከሞት እንደምንነሣ ማረጋገጫ ሊሆን ይችላል፥ (1ቆሮ.15:20-23)።

1ኛ ጥያቄ:- 1ተሰ.4:13-18 እንብብ። በጌታ እምነው ስለሚሞቱት የተሰጠው ተስፋ ምንድነው?

የሙታን ትንሣኤ የሚሆነው መቼ እንደሆነ ቅዱሳን መጻሕፍት ገልጽ በሆነ ሁኔታ አያስረዳም። በዚህ በዳንኤል መጽሐፍ ውስጥ ጸድቃንም ሆነ ኃጢአተኞች ከሙታን እንደሚነሡ እንመለከታለን። ግን ይህ የሚሆነው በተመሳሳይ ጊዜ ነው?

እንዳንድ ክርስቲያኖች ኢየሱስ ክርስቶስ ዘላለማዊ መንገዶችን ከመመሥረቱ በፊት እንደ አጠቃላይ ትንሣኤ እንደሚኖር ያምናሉ። ሌሎች ጸግሞ ቢያንስ ሁለት ትንሣኤ እንደሚኖር ይናገራሉ። የመጀመሪያው የጸድቃን ትንሣኤ እንደሚኖር ይናገራሉ። የመጀመሪያው የጸድቃን ትንሣኤ ነው። እንዳንድ ይህ ትንሣኤ የሚሆነው በሁለት ጸረጃ እንደሆነ ያምናሉ። በመጀመሪያ:- ኢየሱስ በአየር ላይ ሲመጣ እምነው ለሞቱት ትንሣኤ ይሆናል። አስቀድመው የሚነሡት ግን ሙታን ናቸው። ከዚያ በኋላ በጌታ የሚያምኑ ሐያዎን እርሱን ለመቀበል በአየር ይነጠቃሉ፥ (1ተሰ.4:13-18)። የብሉይ ኪዳን ቅዱሳን የሚነሡት በዚህ ወይም በሚቀጥለው ትንሣኤ ይሆናል።

ነገር ግን ሌላ የጸድቃን ትንሣኤ የሚኖር ይመስላል። ይህም በስደት ወቅት ስለ ጌታ የሚሞቱ ሰዎች ትንሣኤ ነው፥ (ረዕይ 20:4-6 ተመልከት)። እነዚህ ሁለት ትንሣኤዎች አብረው የመጀመሪያው ትንሣኤ ተብለው ሊሰየሙ ይችላሉ።

ሁለተኛውና ዋነኛው ትንሣኤ ጸግሞ:- የኃጢአተኞች ትንሣኤ ነው።

ኃጢአተኞች ከሙታን ይነሡና በእግዚአብሔር ፊት ይቆማሉ፤ የዘላለም ቅጣትም ይበየንባቸዋል። ይህም «ሁለተኛው ትንሣኤ» ይባላል፥ (ረዕይ 20:12-15 ተመልከት)።

እንገደህ የሰው ልጅ በሙሉ የትንሣኤ ተስፋ እንዳለው አረጋግጠናል ማለት ነው። ዋናው ጥያቄ ግን «እኔ የምነሣው በየትኛው ትንሣኤ ነው?» የሚለው መሆን አለበት። ለጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ታማኝ ሆነን በመኖር የመጀመሪያው ትንሣኤ ተካፋይ እንሆናለን? ወይስ በጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ባለማመናቸን ከአጋንንቱ ጋር የሁለተኛው ትንሣኤ ተካፋይ እንሆናለን? በየትኛው ትንሣኤ እንደምንነሣ የሚወሰነው እሁን በምናደርገው ምርጫ ነው። ዛሬውኑ ረስህን መርምር፤ ለዳህንነትህ እምነትህን በኢየሱስ ክርስቶስ ላይ ብቻ ማድረግህም አረጋግጥ።

2ኛ ጥያቄ:- ሀ/ ለክርስቲያን የተሰጠው የትንሣኤ ተስፋ:-

ተስፋና መጽናናትን የሚሰጠን እንዴት ነው?

ለ/ ያላመነው ሰው ከሞት እንደሚነሣና እንደሚፈረድበት

መገለጹ፥ ኃጢአቱን እሁን ባለው ጊዜ እንዲናዘዝ

ሊያደርገውና ሊያሳስበው የሚችለው እንዴት ነው?

3ኛ ጥያቄ:- ዳንኤል 12ን እንብብ።

ሀ/ ስለ መጨረሻው ዘመን መልእክት ለዳንኤል የሰጠው

ተጨማሪ ትንቢት ምንድነው?

ለ/ በእግዚአብሔር ፊት መልእክት የሰጠው ተስፋ ምንድነው?

ሁለተኛ ቀን ክፍል ስንድ:- ዳንኤል 12:1-4

ጥያቄዎች

4ኛ ጥያቄ:- ስለ ሚካኤል የተሰጠው ገለጻ ምንድነው?

5ኛ ጥያቄ:- በቁጥር 1 የተገለጸው ምን ዓይነት ጊዜ ነው?

6ኛ ጥያቄ:- በመጽሐፉ ውስጥ ሰማቸው የተጻፈው ሰዎች የተሰጣቸው ተስፋ ምንድነው?

7ኛ ጥያቄ:- ከሙታን የሚነሡት ሁለት የተለያዩ ወገኖች እነማን ናቸው?

8ኛ ጥያቄ:- ሀ/ ለ«ጠቢባን» የተሰጠው ተስፋ ምንድነው?

ለ/ እነዚህ «ጠቢባን» ተብለው የተሰየሙት ሰዎች እነማን ናቸው?

9ኛ ጥያቄ:- ሀ/ ለዳንኤል የተሰጠው ትዕዛዝ ምንድነው?

ለ/ ይህን ምን ማለት ነው?

እለፋት ሦስት ሳምንታት የዳንኤልን የመጨረሻ ረዕይ በተከታታይ ስናጠና ነበር፡ (ዳንኤል 10-12)። ባለፈው ሳምንት በመጨረሻ ስለሚነሳው ክፉ መሪ እና ስለመጨረሻው ጦርነት ተመልክተናል። በዚህ ሳምንት ጸግሞ እግዚአብሔር ለዳንኤል የሰጠውን የመጨረሻ መመሪያ እንመለከታለን።

ዳንኤል 12:1-4 በመጨረሻ ጊዜ ስለሚኖረው የሙታን ትንሣኤ የሚኖር ረዕይ ነው። ምናልባትም ባለፈው ሳምንት በመጨረሻ የሚነሳው ክፉ መሪ እንደሚጸመሰሰና ማንም ሊረዳው እንደማይችል የተማርነውን ታስታውስ ይሆናል፡ (ዳን.11:45)።

እሁን ጸግሞ የመጨረሻዎቹ ቀናቶ ምን እንደሚመስሉ ትንሽ ተነግሮናል። ይህ ጊዜ፡- «... እስከዚህ ዘመን ድረስ እንደ እርሱ ያለ ያልሆነ <የመከራ ዘመን> ይሆናል» የተባለለት ነው። የዮሐንስ ረዕይ 6:1-19 በዚያ ዘመን ስለሚሆነው መቅሠፍት፡ ጦርነትና የእግዚአብሔር ፍርድ ሰፋ ባለ ሁኔታ ያመለክታል።

በዚያ የመከራ ዘመን ማክተሚያ ላይ ታላቁ መልእክ ሚካኤል ይነሳል። የሚካኤል እንደኛው ልዩ እገልገሎትና ተግባር የዳንኤል ሕዝብ የሆኑትን እስረኢውያንን መታደግ እንደሆነ ማስተዋል አለብን። ስለዚህም ከኢየሱስ ክርስቶስና ከሌሎች ሰማያውያን መላእክት ጋር ሆኖ ዓመፀና መንገዳታትን ያለጥርጥር ለማጥፋት ይነሳል። በመከራ ጊዜ ለእግዚአብሔር ታማኝ የሆኑት ሰዎች ከዚህ ጊዜ ይታደጋሉ። እዚህ ላይ ታማኝ ሆነው የሚቆሙት ሰማቸው በዚህ መጽሐፍ ውስጥ የተጻፈ ሰዎች መሆናቸውን አስተውል። ያለ ጥርጥር ይህ መጽሐፍ የእግዚአብሔር ልጆች ስም የተጻፈበት «የሕይወት መጽሐፍ» ነው፡ (ረዕይ 13:8፤ 20:15፤ 21:27 ተመልከት)።

በዘመናት ፍጻሜ የሚሆን ሌላው ከፍተኛ ሁኔታ ጸግሞ የሙታን ሁሉ ትንሣኤ ነው። የጻድቃን ትንሣኤ ይሆናል፤ የዚህ ትንሣኤ ውጤት የዘላለም ሕይወት ነው። ይህ ትንሣኤ የሚሆነው የኃጢአትን ትንሣኤ ከሚሆንበት ጊዜ በተለየ ጊዜ ሊሆን ይችላል ብለን ነበር። የኃጢአት ትንሣኤ ውጤት ዘላለማዊ እፍረትና ጉስቁልና ነው።

በሁለቱ ትንሣኤ መካከል ስላለው ልዩነት የተነገረን በእነዚህ የመከራ ዘመናት በእምነታችን ጽንተን እንድንቆም ነው። ሰዎች ሥጋን ሊገድሉ ይችላሉ። ይህን ልንፈረ አይገባንም፤ እንደያውም የሙታን ትንሣኤ እንደሚሆን ማሰብ አለብን። ዛሬ ለእግዚአብሔር ታማኝ የሆኑ ለዘላለም ከእርሱ ጋር እንደሚኖሩ ማስተዋል ይገባናል። ሕይወታቸውን ለማዳን ብለው በማያምኑ ሰዎች መንገድ የሚሄዱ ገን በትንሣኤ ጊዜ ለዘላለም ይወገዛሉ።

10ኛ ጥያቄ፡- ማቴ.10:26-28፤ 37-39 ጽንብብ። እነዚህ ጥቅሶች ይህን እውነት የሚያስተምሩት እንዴት ነው?

በታማኝነታቸው ለሚጸኑ ሁሉ የሚጠበቃቸው ሽልማት ምን እንደሆነ ለዳንኤል ተናግሮታል። እጅግ ይከብራሉ፤ ከዋክብት በብርሃናቸው ጌታን እንደሚያክብሩ ሁሉ እነርሱም የእግዚአብሔርን ብርሃን ያበረሱ። ታማኝ የሆኑት ሁለት መለያ ነጥቦች አሏቸው።

1. እነርሱ «ጠቢባን» ናቸው። ይህም ማለት ብዙ ዕውቀት ወይም መረጃ አካብተዋል ማለት አይደለም። «ጠቢባን» የሆኑት የዘመናቸውን ሕዝብ ክፉት በመረዳታቸውና የዓለምን መንገድ በመናቃቸው ነው። ሕይወታቸውን ለእግዚአብሔር ሰጥተዋል፤ ለሕገጋቱም ይታዘዛሉ፤ ስደትና ሞት እንደሚጠበቃቸው ቢያውቁም እርሱን ይከተሉታል።

11ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ በምን ዓይነት መንገድ ነው የዘመናችን ክርስቲያኖች ጠቢባን መሆን የሚገባቸው?
ለ/ ክርስቲያኖች በፈሪሃ እግዚአብሔር ላይ የተመሠረተ ጥበብን እንዴት ማሳየት እንደሚችሉ እንዳንጽ ምሳሌዎችን ሰጥ።

2. ለእግዚአብሔር ታማኝ የሆኑት «ብዙ ሰዎችን ወደ ጽድቅ» ይመራሉ። የእግዚአብሔር ሰዎች ስለ ረሳቸው ብቻ ሳይሆን ወደ ጥፋት ለሚሄዱትም ሰዎች ሸክም ተሰጥቷቸው ማሰብ ይኖርባቸዋል። የእግዚአብሔር ሰዎች የሚጠፉትን ወደ ጽድቅ መንገድ መልሰው የኢየሱስ ክርስቶስን እዳኝነት መንገር ይኖርባቸዋል።

12ኛ ጥያቄ፡- እንተና ሌሎች የቤተ ክርስቲያን ሰዎች በእንዴት ዓይነት ሁኔታ ብዙዎችን ወደ ጽድቅ በመመለስ ላይ እንዳላቸሁ ገለጽ።

በመጨረሻም ዳንኤል መጽሐፉን እንዲዘጋና እንዲያትም ተነገረው። ይህም ማለት መልእክቱን ለማጥናት ከሚፈልጉ ሰዎች መጽሐፉን መጸበቅ ሳይሆን፤ በስድቅና በመከራው ጊዜ ለሚኖሩት አማኞች መጽናኛና ጥበብ እንዲሆናቸው መጽሐፉ ተጠብቆ ይቆመጥ ማለት ነው። ለዳንኤል የተሰጡት ትንቢቶች የመጨረሻውን ጊዜ የሚያመለክቱ ናቸው። ይሁን እንጂ በተለያየ ጊዜ በመከራ ውስጥ ለሚኖሩትና በተለይም በመጨረሻው ዘመን ስደት ለሚጸርሰባቸው ምዕመናን እንዲበረቱና በእምነታቸው ጽንተው እንዲቆሙ ተጽፎአል።

ሌላው የመጨረሻው ዘመን ምልክት ጸግሞ ሰዎች ሁሉ ዕውቀትን የሚፈልጉበት ጊዜ መሆኑ ነው። የእግዚአብሔርን ቃል ስለናቁ በዘላለማዊነት

ዓይን ሲታይ ምንም ዓይነት ጥበብ አያገኘም። በዚህ በትንቢት ዳንኤል የተሰጠውን መልእክት የሚረዱት ጥበበኞች እግዚአብሔርን የሚወዱና ለሕገጋቱም የሚታዘዙት ብቻ ናቸው። (ዳን.12:10 ተመልከት)።

- 13ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ የዘመናችን ሰዎች ዕውቀት ለመፈለግ ሲሉ እዚህም እዚያም ይሄዳሉ ለማለት የምንችለው በምን ዓይነት መንገድ ነው?
ለ/ የእግዚአብሔር ልጆች ላልሆኑት የእግዚአብሔር እውነት ተጽብቆባቸዋል የሚባለው በምን መልኩ ነው?
(1ቆሮ.2:6-16 ተመልከት)።

ሦስተኛ ቀን ክፍል ሁለት፡- ዳንኤል 12:5-13

ጥያቄዎች

- 14ኛ ጥያቄ፡- ዳንኤል በወንዙ ዳርቻ ምን አየ?
15ኛ ጥያቄ፡- ምን ጥያቄ ጠየቀ?
16ኛ ጥያቄ፡- ሰውዬው ጥያቄውን ሲመልስ በእግዚአብሔር ፊት ምን መሐላ አደረገ?
17ኛ ጥያቄ፡- በመጨረሻው ዘመን ጸድቃን ምን ይሆናሉ?
18ኛ ጥያቄ፡- በመጨረሻው ዘመን ኃጢአተኞች ምን ያደርጋሉ?
19ኛ ጥያቄ፡- 1290 ቀናት ከመጀመሪያቸው በፊት የሚታዩት ሁለት ምልክቶች ምንድናቸው?
20ኛ ጥያቄ፡- እስከ ስንት ቀን ፍጻሜ ድረስ የሚቆይ ነው ምስጉን ነው የተባለው?
21ኛ ጥያቄ፡- ለዳንኤል የተሰጠው የመጨረሻ ተስፋ ምንድነው?

የመጽሐፍ ቅዱስ ማብራሪያ /ኮሚቴ/

ዛሬ የዳንኤልን ሪዕይና የመጽሐፉን ፍጻሜ እንመለከታለን። ዳንኤል ሪዕዩን ያገኘው በጤግርስ ወንዝ አካባቢ እንዳነበር ታስታውሳለሁ። (ዳን.10:4)። ዳንኤል አንዱ ከወደህ ሌላው ጸግሞ ከወንዙ ወደያ ሆነው ሁለት ሰዎች ሲነጋገሩ ሰማ። እንደኛው በፍታ (ናይልን) ለብሶ ነበር። ትንቢት ዳንኤል 10 ሰናጠና ባገኘው ሐሳብ መሠረት ምናልባት ይህ ሰው ኢየሱስ ክርስቶስ ሳይሆን እንደሚቀር 7ምትን ነበር። ሁለት ሰዎች ያስፈለጉበት ምክንያት ለሚሰጠው ትንቢት ምስክር ለመሆን የሁለት ሰዎች መኖር አስፈላጊ በመሆኑ ነው።

በትንቢት ዳንኤል 11:36-12:4 የተሰጠው አስጸናቂ ትንቢት

የሚፈጸመው መቼ እንደሆነ እንዳኛው መልእክተኛ ሌላውን ጠየቀው። በፍታ የለበሰው ሰው ሁለት እጆቹን ወደ ሰማይ አንሥቶ በዘላለማዊው አምላክ ስም ማለ። እዚህ ላይ ሁለት ነገሮችን ማስተዋል ይኖርብናል።

1. ሰውየው ሁለት እጆቹን ወደ ሰማይ አነሣ። በእይታ ገሰጸ መሠረት ሰዎች መሐላ ሲያደርጉ አንድ እጃቸውን ብቻ ወደ ላይ የማንሣት ልምድ አላቸው። በዚህ ጊዜ ግን መሐላው የምሩ ለመሆኑ ለማሳየት ሰውዬው ሁለት እጆቹን በማውጣት አረጋገጠ።

2. እግዚአብሔር «ለዘላለም ሕያው ሆኖ የሚኖረው» ተብሎ ተሰይሟል። ሰውየው የእግዚአብሔርን ዘላለማዊነት አረጋገጠ ተናገረ። ሰዎች ይዋታሉ፤ ጊዜም ያልፋል። ፍጻሜው ከመምጣቱ በፊት ብዙ ሺህ ዓመታት ያልፋሉ። ይህ ሁሉ ሲሆን ግን ዘላለማዊው እግዚአብሔር በዙፋኑ ጸንቶ ይኖራል።

ይህ ትንቢት የሚፈጸምበት ጊዜ «ለዘመንና ለዘመናት ለዘመንም እኩሊታ እንዲሆን ተናገረዋል።

22ኛ ጥያቄ፡- ስለዚህ አባባል የተለያዩ ትርጓሜዎች ተሰንዝረዋል። ይህንንም ለመረዳት የትንቢት ዳንኤል 7:25 ጥናታችንን ተመልከት። ታዲያ የዚህ አባባል ትክክለኛ ትርጓሜ ምን ይመስልሃል?

ምንም እንኳን አንዳንዶች ይህ አባባል የመከራውን ጊዜ አጭርነት ለማስረዳት የተሰጠ ምሳሌያዊ ገለጻ እንዲሆን ቢናገሩም ይህ ጊዜ የሚያመለክተው ሦስት ዓመት ተኩል ነው። ሰውዬው እነዚህ ትንቢቶች ለመፈጸም ሦስት ዓመት ተኩል የሚያህል ጊዜ እንዳሚወስድበት ይናገራል። እነዚህ ጌታ ኢየሱስ ከመመለሱ በፊት የሚኖሩን የመጨረሻዎቹ ዓመታት ናቸው።

በተጨማሪም ሰውዬው በዚህ ጊዜ ውስጥ «የተቀዳሰው ሕዝብ» ኃይል እንዳሚበተን ተናገረዋል። ይህ እስራኤላውያንና በእግዚአብሔር የሚያምኑ ሁሉ ስለሚጠብቃቸው የመከራ ጊዜ የሚያመለክት ነው። ብዙዎች ስለሚገደሉ ጨርሶ የጠፉ የሚመስልበት ወቅት ይመጣል።

ዳንኤል እነዚህን ትንቢቶች መረዳት አልቻለም። ስለዚህም የመጨረሻው ፍጻሜ ምን እንዳሚሆን መልእክቱን ጠየቀው። መልእኩ ግን ሪዕዩን ለመረዳት ምንም መከራ እንዳያደርግ ለዳንኤል ነገረው። የትንቢት ቃል ተዘግቶአል። ታትሞአል። ይህም ማለት ማንም ትንቢቱን እንዳይረዳው ተጽርጾአል ማለት ሳይሆን በመጨረሻ ዘመን የእግዚአብሔር ልጆች ሊረዱት እስከሚችሉበት ጊዜ ድረስ ተጠብቆ መኖር አለበት ማለት ነው።

የመጨረሻው ዘመን በሰዎች ላይ የተለያየ ውጤት ያስከትላል።

1. እግዚአብሔርን በፍርሃት የሚከተሉትን ሰዎች ያጠረፋል።
ወርቅና ብር በእሳት እንደሚጠራ ሁሉ እግዚአብሔርም ሕዝቡን በዚህ
የመከራና የስደት እሳት ያጠራል።

23ኛ ጥያቄ፡- ስደትና መከራ ያንተንና የቤተ ክርስቲያንህን ሰዎች
ሕይወት ያጠራው በምን ዓይነት ሁኔታ ነው?

2. እግዚአብሔርን የካዱ ዓመፀኞችን ገን ይህ የቸገር ጊዜ ይበልጥ
እንዲያምፁ ያደርጋቸዋል። ክፋ ምኞታቸውን ተግባራዊ ለማድረግ ምቹ ሁኔታ
ይፈጠርላቸዋል። በዳንኤል መጻሕፍት የተነገሩትን ትንቢቶች መረዳት አይቻሉም።
የዓለም ፍጻሜ መድረሱንና በቅርቡ እንደሚፈረድባቸውም አይረዱም።
እግዚአብሔርን የሚወዱና የሚታዘዙት «ጠቢባን» ገን የመጨረሻው ጊዜ
መቃረቡን ስለሚረዱ በእምነታቸው ይጸናሉ። ሁኔታዎችን ሁሉ የሚቆጣጠረው
እግዚአብሔር እንደሆነ ስለሚረዱ ከፍተኛ መጽናናት ይኖራቸዋል።

መልእክተኛ በጣም አስፈላጊ ስለሆኑ ሁለት ቀናት ለዳንኤል ነገረው።
የመጀመሪያው 1290 ቀናት ነው። ስለዚህ ቁጥር ትርጉም ለመረዳት
የተለያየ አስተያየት ተሰጥቶአል። ከእነዚህም ጥቂቶቹ የሚከተሉት ናቸው።

1. ይህ 1290 ቀን የሚያመለክተው መሥዋዕት የተቋረጠበትን
ማለትም በእንጦኪዮስ ኤፍፋንዮስ ዘመን አሣማን በመሠዋታቸው ቤተ መቅደሱ
ከረከበበት ጊዜ አንሥቶ እንደገና መሥዋዕት እስከተጀመረበትና
መቅደሱ እስከነጻበት ያለውን ጊዜ ያመለክታል።

2. ይህ 1290 ቀን የስደቱንና የመከራውን ዘመን እግዚአብሔር
እንዴት እንደሚያሳጥረው ለማሳየት የተሰጠ ምሳሌያዊ ቁጥር ነው።

3. ይህ 1290 ቀን በመጨረሻው ዘመን በእግዚአብሔር ሕዝብ እና
በእስረኤላውያን ላይ የሚደርሰውን ታላቅ የመከራ ጊዜ ያመለክታል።
በቅዱሳት መጻሕፍት ተደጋግሞ የተገለጸው ይህ የመከራ ጊዜ ሦስት ዓመት
ተኩል፣ ወይም 42 ወርቶ፣ ወይም 1260 ቀን ነው። (ዳን.7:25፤
12:7፤ 11:2፤ 12:6፤ 14፤ 13:5 ተመልከት)። ይሁን እንጂ ትርፋ
30 ቀን የተጨመረው ረታ ኢየሱስ የሚመለስበትንና በአሕዛብ ሁሉ ላይ
የሚፈርድበትን ጊዜ ለመሸፈን ነው።

24ኛ ጥያቄ፡- ማቴ.25:31-46 አንብብ።
ሀ/ በዚህ ጊዜ የሚፈረድባቸው እነማን ናቸው?
ለ/ ፈረጁስ ማነው?

ስለ 1335 ቀናት ምን ታስባለህ? ለምንድነው ሌላ 45 ቀን
የተጨመረው? ይህ 1335 ቀን እስኪያበቃ የሚደርስ ሰው ምስጉን
እንዲሆን ለዳንኤል ተነግሮታል። ይህም ጊዜው የታላቅ መከራና ስደት
እንደመሆኑ መጠን እምነታቸውን ጠብቀው በመቆየታቸው ረታ በሚመለስበት
ጊዜ ስለማይፈርድባቸው ነው። እነዚህ ሰዎች ረታ ኢየሱስ በሚመሠርተው
መንገዱት ውስጥ ተሳታፊዎች ይሆናሉ። ይህ ተጨማሪ 45 ቀን ረታ
ኢየሱስ መንገዱን እስከሚመሠርት ድረስ ያለውን ጊዜ ያመለክታል።

ትንቢቱ ለዳንኤል ገልፅ እንዳልነበር ሁሉ ለእኛም ገልፅ አይደለም።
ትንቢቱን የምንረዳው ባለን የገንዘብ ደረጃ መጠን ብቻ ነው። ይሁን
እንጂ ትንቢቱን ሙሉ በሙሉ ለመረዳት ባለመቻሉ እንዳይጨነቅ መልእክ-
ተ ለዳንኤል ነገረው። እንደማንም ሰው ሁሉ እርሱም አንድ ቀን ይሞታል።
በመጨረሻው ጊዜ ገን ሽልማትን ከእግዚአብሔር ለመቀበል ከቅዱሳን ጋር
ይነሳል። ይህ እኛንም ሊያጽናናን ይገባል። ብዙ የማንረዳው ነገር ሊኖር
ይችላል። ገን ልክ እንደ ዳንኤል እስከ መጨረሻው ድረስ ታማኝ መሆን
ይኖርብናል። ከዚያ በኋላም ብንሞት ወይም ረታ ኢየሱስ እስኪመለስ ድረስ
በሕይወት ብንኖር እርሱ ራሱ ተስፋ የገባልንን ውርስ እናገኛለን።
የእግዚአብሔር ተከታይ በመሆንና እርሱንም በማገልገል እስከ ፍጻሜው ድረስ
ታማኝ ትሆናለህ? እርሱ መቼ ዳግመኛ ተመልሶ እንደሚመጣ እርግጠኞች
አይደሉም፤ ስለዚህም በማንኛውም ጊዜ ቢሆን ታማኝ ሆነን መጠበቅ
ይኖርብናል። (ሉቃ.12:35-48)።

25ኛ ጥያቄ፡- ገላ.6:9 አንብብ። ረታ ኢየሱስ ክርስቶስ በቅርብ ጊዜ
መመለሱን እያሰብን ሳለ ይህ ምክር ሊረዳን የሚችለው
እንዴት ነው?

፩፭ተኛ ቋን፡- የዚህን ሳምንት ትምህርት ከልስ። ጊዜ ካለህ በሚቀጥለው
ሳምንት ለሚሰጠው ፈተና ለመዘጋጀት ከ1-19 ድረስ
ያለውን ትምህርት እንደገና ተመልከት።

የሳምንቱ ስብሰባ

1. የሳምንቱ የአምልኮ ጊዜ
2. ጸሎት
3. ትምህርቱን መከለስ
4. የውይይት ጊዜ

- ሀ. 1/ የትንሣኤው እውነተኛነት ክርስቲያኖችን ምን ያህል
ያጽናናቸዋል?
2/ ይህ እውነት ክርስቲያኖችን ምን ያህል ለታላቅ አገልግሎት

ያነሣቸዋል?

3/ ይህ እውነት ክርስቲያን ያልሆኑት ወደ ጌታ እንዲመለሱ ምን ያህል ያበረታታቸዋል?

ለ. 1/ «ጠቢብ» ክርስቲያን ምን ዓይነት እንደሆነ ገለጽ።

2/ ከእግዚአብሔር ጋር ያለው ኅብረት ምን ይመስላል?

3/ ከእግዚአብሔር ጋር ያለው ግንኙነት ለቤተ ክርስቲያን፣ ለእገልግሎት፣ ለዓለምና ላልዳኑት ሰዎች ያለውን አመለካከትና ግንኙነት ሊለውጠው የሚችለው እንዴት ነው?

ሐ. ስደት ጸድቃችን የሚያጠራው የመፀኞችን ጸገም ይበልጥ

እንዲያምፁ የሚያደርገው እንዴት ነው?

መ/ ሉቃ. 12:13-48 እንብብ። ቤተ ክርስቲያን ለኢየሱስ ክርስቶስ ዳግም ምፅአት የተዘጋጁ ለማድረግ ይህንን ምንባብ እንዴት እድርገህ ልትጠቀምበት ትችላላህ?

5. ጸሎት።

ትምህርት ሃያ

ክለሳ

የመጀመሪያ ቋን ትምህርት ስንድ ስዕኪ ስረት

በዚህ ክፍል እስካሁን ድረስ የተማርናቸውን ትምህርቶች እንደገና ለመከለስ እንሞክራለን። የዚህ ክፍል ዋና ዓላማ ትምህርቱን እንደገና ተመልክተን ከዕለታዊ ሕይወታችን ጋር እንድናገናኝበው ነው።

የዳንኤልን መጽሐፍ በተሻለ ሁኔታ ለመረዳት አስቀድመን የእስረኤልንና በዙፊያዋ ስለነበሩት የእስካብ መንግሥታት ታሪክ ተመልክተናል። ስለ ትንቢት ክርስቲያኖች የሚያቀርቧቸውን የተለያዩ አስተያየት ተመልክተናል። እስኪ እነዚህን ሦስት ነጥቦች በአጭሩ እንመልከት።

1ኛ ጥያቄ፡- እግዚአብሔር የእስረኤልን ሕዝብ የመረጠው ለምንድነው? ምን ዓላማ ነበረው? ዘፀ.19:3-6 እና ኢሳ. 49:1-7 ተመልከት።

ምንም እንኳ ታናሽና ከቁጥር የማይገቡም ቢሆኑ እግዚአብሔር እስረኤልን የመረጠበት ምክንያት ለሌሎች መንግሥታት ብርሃን እንዲሆኑ ነበር። የእውነተኛውን እምነት መንገድ ለዓለም ሕዝብ ማሳየት ነበረባቸው። ምንም እንኳ በዳዊትና በሰሎሞን ዘመን ገናና መንግሥት ቢሆኑም ወዲያውኑ

በጋጢአት ወደቁ። እግዚአብሔር ራሱ በሲና ተረፈ ከእነርሱ ጋር ያደረገውን ቃል ኪዳንም ናቁ። ሐሰተኛ አማልክትን ማምለክ ጀመሩ። ምንም እንኳ ጋጢአታቸው ስለሚያስከትልባቸው ጥፋት እግዚአብሔር ለብዙ ዓመታት ቢያስጠነቅቃቸውም እነርሱ ሊሰሙት አልፈሉም። ከሰሎሞን በኋላም የእስረኤል ሕዝብ ለሁለት ተከፈሉ። እስረኤል በመባል የሚታወቀው ሰሜናዊው መንግሥት የቆየው ከ930 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ድረስ ነበር።

2ኛ ጥያቄ፡- ሰሜናዊውን የእስረኤል መንግሥት የደመሰሰው እነማን ነበሩ?

እርሱን ለመሰማት ፈቃደኛ ባለመሆናቸው እግዚአብሔር በሰሜናዊው የእስረኤል መንግሥት ላይ ፈረደባቸው፤ ለአሦረውያን ምርኮኝነትም አሳልፎ ሰጣቸው። ከዚህም ጊዜ አንሥቶ በጥንታዊው ዓለም ውስጥ ተበታተነው ቀሩ፤ በመንግሥትም ደረጃ ወደ ሀገራቸው አልተመለሱም።

ደቡባዊው መንግሥት ደግሞ ይሁዳ በመባል ይታወቃል። በይሁዳ የነገሡ ነገሥታት በሙሉ የዳዊትና የሰሎሞን ዘርያ ነበሩ። ነገር ግን እንደ ዳዊት እግዚአብሔርን የሚወዱና ለሕግቱ የሚታዘዙ አልነበሩም። እነርሱም እንደ እስረኤላውያን ከጋጢአታቸው እንዲመለሱ በነበሩት በኩል እግዚአብሔር የሰጣቸውን ማስጠነቀቂያ አልተቀበሉም። ምንም እንኳ ይህ መንግሥት ከሰሜናዊው መንግሥት ይልቅ ረዘም ላለ ጊዜ ቢቆይም፣ (ከ930-586 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ድረስ) በመጨረሻ ይሁዳም በምርኮኝነት ተወስዶ ነበር።

3ኛ ጥያቄ፡- እይሁዳውያንን በምርኮኝነት የወሰዱቸው እነማን ነበሩ?

እይሁዳውያን በምርኮኝነት ወደ ባቢሎን የተወሰዱት በሦስት ደረጃ ነበር። በመጀመሪያ፡- በ605 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት የባቢሎን ንጉሥ ናቡከደነፆር ወደ ኢየሩሳሌም መጥቶ ገብሮ ከሰበሰበ በኋላ የሀገሪቱን መሬቶችና ታላላቅ ሰዎች በምርኮኝነት ወሰዳቸው።

4ኛ ጥያቄ፡- ዳንኤል 1:1-2 እንብብ።

ሀ/ በዚህ ጊዜ በምርኮኝነት የተወሰደው ማነው?

ለ/ ሌላስ ከኢየሩሳሌም የተወሰደው ነገር ምንድነው?

በዚህ የመጀመሪያ የምርኮ ጊዜ ዳንኤልና የቤተ መቅደሱ ዕቃዎች ተማርከው ወደ ባቢሎን ተወሰዱ። በ597 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት በተደረገው ምርኮ ደግሞ ነቢዩ ሕዝቅኤል ተወሰደ። ኢየሩሳሌም በመጨረሻ የተደመሰሰችው ግን በ586 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ነበር። የእግዚአብሔር ሕዝብ በምርኮኝነት የተወሰዱት በጋጢአታቸው ምክንያት ነበር። ይሁን እንጂ ከ70 ዓመት በኋላ እግዚአብሔር እይሁዳውያን ከምርኮኝነት ወደ ሀገራቸው እንዲመለሱ ፈቀዳቸው።

5ኛ ጥያቄ፡- በእርሱ ላይ አምፀን ኃጢአታችንን እንናዘዝም ስንል እግዚአብሔር ለምርኮኝነት አሳልፎ የሚሰጠን ወይም ቤተ ክርስቲያንን አሳልፎ የሚሰጣት በምን መልኩ ነው? እንዳንጽ ምሳሌዎችን ሰጥ።

ዳንኤል የኖረው ሁለት ታላላቅ የዓለም መንግሥታት በነበሩበት ዘመን ነበር። የመጀመሪያው ባቢሎን ሲሆን ሁለተኛው ደግሞ የሚደንና የፋርስ መንግሥት ነበር። ይሁን እንጂ ሌሎች ሁለት መንግሥታት ማለትም የገሪክና የሮም መንግሥት እንደሚሰሩ እግዚአብሔር ነገረው። እነዚህ መንግሥታት ምን ያህል ሰፊ እንደነበሩ ለመረዳት በመጽሐፉ በስተጀርባ ያለውን ነርታ ተመልከት።

ትንቢተ ዳንኤል፡ «የትንቢት መጻሕፍት ቁልፍ» በመባል ይታወቃል። ይህም ከሚንም ነቢይ ይልቅ ስለ መንግሥታት መነሣትና መውጫት እንዲሁም ስለሚነሡበት ወቅት እግዚአብሔር ለዳንኤል በገልጽ ስላሳየው ነው። ዳንኤል ስለ ባቢሎን መንግሥት፣ ስለ ሚደንና ፋርስ መንግሥት፣ ስለ ገሪክ መንግሥትና ስለ ሮም መንግሥት መነሣት ትንቢት እንደተናገረ ከጥናታችን ተመልክተናል። ኢየሱስ ክርስቶስ ከመመለሱና የእግዚአብሔር መንግሥት ከመመሥረቱ በፊት ስለሚነሳውም ክፉ መሪ ዳንኤል ትንቢቱን አስተማረ።

ክርስቲያኖች ሁሉ ስለ ትንቢት መረዳት ያላቸው ማስተዋል እንደ ዓይነት አይደለም። እግዚአብሔር መንግሥቱን እንዴት እንደሚመሠረት ሦስት የተለያዩ አስተያየቶች ተሠንዘረዋል። ስለ እነዚህ የተለያዩ አስተያየቶች ከመመልከታችን በፊት ግን ሁለት ነገሮችን መገንዘብ ይኖርብናል።

በመጀመሪያ፡- ክርስቲያኖች ሁሉ በዋና ዋና የመጽሐፍ ቅዱስ ትንቢቶች ይስማማሉ።

6ኛ ጥያቄ፡- እንደገና ትምህርት ሁለትን ተመልከት። ስለ መጨረሻው ዘመን ክርስቲያኖች ሁሉ ስለሚሰማሙባቸው እረት ነጥቦች ገለጽ።

ምንም እንኳን ክርስቲያኖች ሁሉ በመንግሥተ ሰማይና በገሃነም፣ በመለኮታዊ ኖርጽ፣ በትንሣኤና በኢየሱስ ክርስቶስ ደግሞ ምፅአት ቢሰማሙም እነዚህ ነገሮች ስለሚፈጸሙበት ቅደም ተከተል ግን የተለያየ አስተያየት አላቸው።

ሁለተኛ፡- ስለ ወደፊት ጉዳይ የተሰጠው ትንቢት በጣም ገልጽ ስላልሆነ ከእኛ የተለየ ሐሳብ ያላቸውንም ሰዎች አስተያየት በጽኑና ማዳመጥ ይኖርብናል። በመካከላችን ሊፈጠሩ የሚችሉት እነዚህ ልዩነቶች ደህንነታችንንም ሆነ በእግዚአብሔር ላይ ያለንን እምነት ሊያፋልሱ እንደሚችሉ አስተውል።

7ኛ ጥያቄ፡- እንደገና ትምህርት ሁለትን ተመልከት።

ሀ/ ሦስቱን የተለያዩ ትንቢታዊ አመለካከቶች ዘርዘረህ

ከጻፍክ በኋላ ስለ እያንዳንዱ ገለጽ ሰጥ።

ለ/ አንተ የምትከተለው የትኛውን ትንቢታዊ አመለካከት ነው? ለምን?

ትንቢታዊ አመለካከቶች በሦስት ዋና ዋና ክፍሎች ይከፈላሉ። እነዚህ ሦስት ትንቢታዊ አመለካከቶች በኢየሱስ ክርስቶስ የሺህ ዓመት መንግሥት ላይ የተመሠረቱ ናቸው።

1. አንዳንዶች፡- ቤተ ክርስቲያን በጣም ስለምታጽግና ስለምትስፋፋ በዓለም ላይ የረጅም ጊዜ ሰላም ይሰፍናል፤ ኢየሱስ ክርስቶስ ሺህ ዓመት እንደሚገዛ የተነገረው ትንቢት ቃል በቃል የሚወሰድ አይደለም፤ ይህ የሰላምና የብልጽግና ጊዜ ካበቃ በኋላ ግን ኢየሱስ ክርስቶስ ይመለሰና ዘላለማዊ መንግሥቱን ይመሠርታል ይላሉ። በእሁኑ ጊዜ ይህ አመለካከት ብዙ ተከታዮች እንዳሉሉት ባለፈው ትምህርታችን ተመልክተናል።

2. አንዳንዶች፡- ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ የሺህ ዓመት መንግሥት የተነገረው ትንቢት ቃል በቃል የሚወሰድ አይደለም ብለው ያምናሉ። በምጽር ላይ የመፅና ሁከት ይበዛል፤ ኢየሱስ ክርስቶስ ወደዚህ ምጽር ሲመለስ ግን ዓመፅን ሁሉ አጥፍቶ ወደደውኑ ለዘላለም ይነገሣል ይላሉ።

3. ሌሎች ደግሞ፡- በመጨረሻው ዘመን ታላቅ መከረኛ ስደት ይሆናል ብለው ያምናሉ። ከዚያ በኋላ ኢየሱስ ክርስቶስ ወደዚህ ዓለም ይመለሰና የሺህ ዓመት መንግሥቱን ይመሠርታል። የመጨረሻው ዓመፅ ከተጸመሰሰ በኋላ ግን እግዚአብሔር አዲስ ሰማይና አዲስ ምጽርን ይመሠርታል፤ ከዚህ በኋላ ዘላለማዊነት ይጀመራል።

ስለ ትንቢተ ዳንኤል ያለን መረዳት የሚወሰነው በእነዚህ የተለያዩ አመለካከቶች ላይ ባለን አስተያየት ነው።

ዳንኤል በምርኮኝነት የተወሰደው በ605 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ሲሆን እስከ 537 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ድረስ ቆይቶአል። ለ70 ዓመት ያህል በፖለቲካ መሪነት በባቢሎንና በፋርስ መንግሥታት ውስጥ እየሠራ እግዚአብሔርን በታማኝነት አገልግሎአል። በተጨማሪም እንደ ነቢይነቱ፡- ዳንኤል ከራሱ ጊዜ አንሥቶ እስከ ዓለም ፍጻሜ ድረስ ያለውን ትንቢት በታማኝነት ተንብዮአል። ይህም ዳንኤልን በዓለም ላይ ከተነሡት ነቢዮች ሁሉ የበላይ አጽርጎታል።

8ኛ ጥያቄ፡- የዳንኤልን ሐይማኖት በተረዳኸው መጠን እንደ ምሳሌነቱ ልንከተላቸው የሚገቡን የአኗኗር ዘዴዎች የትኞቹ እንደሆኑ ታስባለህ?

9ኛ ጥያቄ፡- ዳንኤል 2:21፤ 4:25፤ 34-35 እንብብ። ከእነዚህ ጥቅሶች እንደምንረዳው የመጽሐፉ መሬ ሐሳብ ምንድነው?

የትንቢተ ዳንኤል ዋነኛ መሬ ሐሳብ፡- በዓለም ላይ የሚሆኑ ሁኔታዎች ሁሉ ከልግዚአብሔር ቁጥጥር ሥር ናቸው። የሚለው እንደሆነ ደጋግመን ተመልክተናል። በሚወደት ሰዎች ሕይወት ውስጥ የሚፈጸመው ሁሉ በእርሱ ቁጥጥር ሥር ነው። በማሳበረ-ምዕመናን ሕይወት የሚሆነው ሁሉ በእርሱ ቁጥጥር ሥር ነው። የአሕዛብ ነገሥታት ሁሉ በእርሱ ቁጥጥር ሥር ናቸው። ታሪክ በእርሱ ሥልጣን ሥር ነው። ሁሉም ከኢየሱስ ክርስቶስ ቁጥጥር እስከሆነ ድረስ ሁኔታዎችን ሁሉ የሚመራው እርሱ ነው። (1ቆሮ.15: 22-28 ተመልከት)።

10ኛ ጥያቄ፡- የትንቢተ ዳንኤል ሁለት ዋና ዋና ክፍሎች ምንድናቸው? (ትምህርት ሦስትን ተመልከት።)

ትንቢተ ዳንኤል በሁለት ዋና ዋና ክፍሎች ተከፍሎአል። ከዳንኤል 1-6 ያለው የመጀመሪያው ክፍል፡- እግዚአብሔር ልጆቹን፥ አሕዛብንና በታሪክ ሂደት ውስጥ እንደሚቆጣጠር ያመለክታል።

ከ7-12 ያለው ደግሞ እግዚአብሔር የልጆቹንና በትንቢት የታዩትን ወደፊት የሚሄዱትን መንገዶች ሁሉ እንደሚቆጣጠር ያሳያል።

11ኛ ጥያቄ፡- እግዚአብሔር በልጆቹ ሕይወት የሚፈጸመውን ሁሉ መቆጣጠር መቻሉን እንዴት እንዳሳየ ትንቢተ ዳንኤል ምዕረፍ አንድን በመመልከት ጥቂት ነጥቦችን ገለጽ። (ዳን.1÷2÷6÷9÷15÷17)

ትንቢተ ዳንኤል ምዕረፍ 1 የመጽሐፉ መግቢያ ነው። ከዳንኤልና ሐናኒያ፥ ሚሳኤልና ሃዘርያ ከሚባሉ ከሦስት ጓደኞቹ ለመጀመሪያ ጊዜ የተዋወቁነው በዚህ ምዕረፍ ነው። እንዴት ወደ ባቢሎን እንደመጡ፥ እግዚአብሔርም እንዴት እያነታቸውን እንዳከበረላቸውና ወደ ከፍተኛ ሥልጣን እንዳደረጋቸው የምናየው በዚህ ምዕረፍ ነው።

ከምዕረፍ አንድ ጀምረን የእግዚአብሔር እጅ በሥራ ላይ መሆኑን እናያለን። ዳንኤልን ጨምሮ በቅላላ ሕዝቡን በናቡከደነፆር እጅ እሳልሮ የሰጠው እግዚአብሔር ራሱ ነው። (ቁ.2)። የባቢሎን መሬዎች ወደሚሰለጥኑበት ትምህርት ቤት የእርሱ ሕዝብ ገብተው እንዲሳሩም ሁኔታዎችን ሁሉ ያመቻቸውም እርሱ ነው። ብዙ ወጣቶች ቢኖሩም ዳንኤልና ጓደኞቹ በዚህ ትምህርት ቤት ገብተው እንዲሳሩ ተመረጡ። (ቁ.6)። በትምህርት ቤቱ አስተዳዳሪዎች ፊት እግዚአብሔር ሞገስን ሰጣቸው። ስለዚህም ከንጉሡ ቤት መብል ይልቅ አትክልትን እንዲበሉ

ያደረጉትን ውሳኔ ተቀበሉባቸው። ከንጉሡ ገበታ ከሚበላው ምግብ ይልቅ የአትክልት ምግብ የበለጠ ተስማሚ እንዲሆን ያደረገው እግዚአብሔር ነው። (ቁ.15)። ከሌሎች የበለጠ ሕዝቡን የሚያስተዳድሩበትን ጥበብ የሰጣቸውም እግዚአብሔር ነው። ከዚህም የተነሣ ትምህርታቸውን ፈጽመው በባቢሎን የአስተዳደር ሥራ ላይ ተሰማሩ።

12ኛ ጥያቄ፡- ዳንኤል በንጉሡ መብል እንዳይረከስ ወስኖአል፤ እኛስ ከዚህ የምንማረው ምንድነው?

ለመጨረሻው ፈተና እንዲረዳህ በመጽሐፍ ቅዱስ ማብራሪያዎቹ እየተጠቀምክ የመጀመሪያዎቹን አረት ትምህርቶች ከልስ።

ሁለተኛ ቋንቋ፡ ትምህርት ስምስት ስዕክ ስሥር

13ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ በምዕረፍ ሁለት ናቡከደነፆር ሰላየው ረዕይ ገለጸ ሰጥ። ለ/ በምዕረፍ ሁለት የተጠቀሱት ሁኔታዎች ሁሉ በእግዚአብሔር ቁጥጥር ሥር መሆናቸውን የምንረዳው እንዴት ነው።

ትንቢተ ዳንኤል ምዕረፍ 2 ከምዕረፍ 7-12 ያሉትን ትንቢቶች እንድንረዳ የሚያደርገን ዋና መሠረት ነው። ስለዚህም በነገው ትምህርታችን ስለዚህ ምዕረፍ በሰፊው እንመለከታለን። ከትምህርቱ በስተጀርባ ያለው ዋነኛ ትምህርት ግን በምድር የሚሄድ መሬዎች ሁሉ በእግዚአብሔር ቁጥጥር ሥር መሆናቸውን ነበር። አማኝ ባልሆነው በአረማቂው ንጉሥ አማካይነት እግዚአብሔር ወደፊት ስለሚሄዱት የሚደገፍ ፋርስ፥ የገሪክና የሮም እንዲሁም በመጨረሻ ስለሚቋቋሙ ዘላለማዊ የእግዚአብሔር መንገዶች አስቀድሞ ገለጸ። እነዚህ ነገሥታት ከመነሳታቸው ከብዙ መቶ ዓመታት በፊት የተኛው ከየተኛው በኋላ እንደሚነሣ በእግዚአብሔር ተወሰኖ ነበር።

ከዚህም በተረፈ በሰደጣን በሚመራው ሰብዓዊ ጥበብና በእግዚአብሔር በሚመነጨው መለኮታዊ ጥበብ መካከል ስለተጀመረው ውጊያ የምንመለከተው በዚህ ምዕረፍ ላይ ነው። ታላቅ ጥበብና ዕውቀት አለን የሚሉት የሃይማኖት መሬዎች የንጉሡን ሕልም መተርጎም አልቻሉም። እግዚአብሔር ግን ለሕዝቡ ትክክለኛ ጥበብና ማስተዋል ሰጣቸው። የባቢሎን ጠቢባን አቅቷቸው ዳንኤል ሕልሙን መተርጎም የቻለውም በዚህ ምክንያት ነው።

14ኛ ጥያቄ፡- በእግዚአብሔርና በሰው ጥበብ መካከል የሚደረገው ውጊያ በገል ሕይወትህና በቤተ ክርስቲያንህ እንዴት ይታያል? (ተጨማሪ ምሳሌ እንዲሰጥህ 1ቆሮ.1:18-2:16 ተመልከት።)

15ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ በምዕረፍ ሦስት ላይ ሲደረግ ሚሳቅና አብድናፕ

የቀረበላቸው ፈተና ምንድነው?
ለ/ እግዚአብሔር የሁኔታዎቹ ሁሉ ተቆጣጣሪ መሆኑን ይህ
ምዕረፍ የሚያመለክተው እንዴት ነው?

ዳንኤል ምዕረፍ 3 ክርስቲያናቱ ለእግዚአብሔር ታማኝ ሲሆኑ ስለሚጸርስባቸው ቸገር የሚገልጽ የመጀመሪያ ምሳሌ ነው። ሲጽፈው ሚሳቅና አብድናጉ በባቢሎን መንግሥት ውስጥ ሥልጣን ያላቸው ሰዎች ነበሩ። ወዲያው ግን በእግዚአብሔር ላይ ያላቸው እምነት የሚፈተንበት ጊዜ ጸረሰ። እነሱ ብቻ አምልኩ ብሎ ያዘዘውን እግዚአብሔርን ማምለክ ወይም ጸገጥ ንጉሡ ያወጣውን ተእዛዝ በመቀበል ጣዖትን የማምለክ ምርጫ ቀረበላቸው። ናቡከደነሹር አንድ ታላቅ ሐውልት እሠርቱ በመንግሥቱ ውስጥ ያሉ ባለሥልጣናት በሙሉ ለዚያ ሐውልት እንዲሰገዱ አዘዘ። ይህ ሐውልት የረሱ ደህንነት ወይም በረዕይ ያየው ምስል እርገጠኛ አይደለም። እነዚህ ሦስት የአይሁድ ወጣቶች ግን ለዚያ ሐውልት መስገድ አልፈላቸውም፤ ስለዚህም መሬዎቹ (ኮከብ ቆጣሪዎቹ) ለንጉሡ ከሰሉባቸው። «ከእኔስ የሚያድናቸው ማነው?» በማለት ናቡከደነሹር በተኩረረ ጊዜ እነዚህ አይሁዳውያን፡- «የምናመልከው አምላካችን ከሚነጽጸው ከእሳቱ እቶን ሊያድነን ይቻላል፤ ከእኔህም ያድነናል። ንጉሥ ሆይ! ነገር ግን ንጉሥ ሆይ፤ እርሱ ባያድነን፤ አማልክትህን እንዳናመልክ ላቆምከውም ለወርቁ ምስል እንዳንሰገድለት ዕወቅ አሉት።» ምንም እንኳን በእግዚአብሔር አዳኝነት ቢያምኑም በዚያ ወቅት ግን ሊያድናቸው ፈቃደኛ ደህን አይሁን እነዚህ ወጣቶች አላውቁም ነበር። ደህን እንጂ በእምነታቸው ጸንተው ቆሙ፤ ሕይወታቸውን ለማዳን ሲሉ እግዚአብሔርን አልካደም። ወደ እሳት ተጣሉ፤ ደህን እንጂ የእግዚአብሔር መልእክ (ምናልባትም ኢየሱስ ክርስቶስ) መጥቶ አዳናቸው። ከእንዳዚያ ዓይነት እሳት ማንም ሊያድን እንዳማይችል ናቡከደነሹር ረሱ አመነ። በዚህም ገጠመኝ አማካኝነት በልጆቹ ላይ የሚፈጸመው ሁኔታ በሙሉ በእግዚአብሔር ቁጥጥር ሥር እንደሆነ እንመለከታለን። እነዚህን ወጣቶች እግዚአብሔር ከፈተና አላዳናቸውም። ወደ እሳቱ እቶን እንዲጣሉ ፈቀደ። ደህን እንጂ ተልቆ ቸገር ባጋጠማቸው ወቅት እግዚአብሔር ታደጋቸው። እግዚአብሔር የእርሱ ለሆኑት ይጠነቀቃል። ልንታዘዘው የሚገባን የመጨረሻው ባለሥልጣን እግዚአብሔር ረሱ ነው። ከእርሱ ተእዛዝ ጋር የሚቃረን ሆኖ ካገኘነው የባለሥልጣናቱን ተእዛዝ እንኳ መቀበል እንዳለብን ከምዕረፍ 3 እንማረለን። ሕይወታችንን ለማዳን ስንል ሰዎችን ከምንታዘዝ፤ በቅድሚያ ለእግዚአብሔር መታዘዝ ይኖርብናል።

16ኛ ጥያቄ፡- እነዚህ ሦስት ወጣቶች ያለፉበት ፈተና እንተ ካለናከበት ፈተና ጋር የሚመሳሰለው እንዴት ነው? ፈተናውን በእንዴት ዓይነት ሁኔታ ተቀበልከው?

17ኛ ጥያቄ፡- በምዕረፍ 4 ላይ እግዚአብሔር የማያምኑ መሬዎችን ሕይወት እንኳ መቆጣጠር መቻሉን ያሳየው በእንዴት ዓይነት ሁኔታ ነው?

ምዕረፍ 4 እግዚአብሔር የምጽረዊ መሬዎችን ሕይወት እንዳሚቆጣጠር ያሳያል። ብዙ ጊዜ ግን መሬዎች የማይቻሩና የማይሞቱ ይመስላቸዋል። ሁሉንም የሚቆጣጠሩ ስለሚመስላቸው የእነርሱን ሕይወት የሚቆጣጠረው እግዚአብሔር ረሱ እንደሆነ ዘንገተዋል። ምንም እንኳን የሚጸርስበት ምን እንደሆነ በረዕይ ቢያስጠነቅቀውም ናቡከደነሹር ልቡን በእግዚአብሔር ላይ አስታቦዮ። እግዚአብሔር ናቡከደነሹርን ለሰባት ዓመት ያህል ወደ እንስሳነት ጸረጃ ላይ አድርጎ አዋረደው። በኋላ ግን ከምሕረቱ የተነሣ እንደገና ወደዙፋኑ እንዲመለስ አደረገው። ያን ጊዜ ነበር ናቡከደነሹር እግዚአብሔር በሰዎች መንግሥት ላይ ሥልጣን እንዳለውና ለወዳጁም እንዳሚሰጠው የተረዳው። ናቡከደነሹር የነበረው እምነት ለዳኝነት የሚያበቃ መሆኑን እርገጠኛ አይደለም። ይሁን እንጂ እግዚአብሔር በሕይወቱ ላይ ሥልጣን እንዳለው ሳይወጽ በገድ መቀበል ነበረበት። በተዕቢት የተወጠሩትን ሊያዋርዳቸው እንዳሚችል ተረድቷል። እኛም ብንሆን እንዳንታበይ ልዩ ጥንቃቄ ማድረግ አለብን። ያለን ቶሎታ ሁሉ፤ የምንሠራው ሥረ ሁሉ ከእግዚአብሔር የተሰጠን ነው። ክብር ሁሉ የእርሱ ነው። ክብሩን የምንሻማ ከሆነ ግን ያዋርዳናል።

18ኛ ጥያቄ፡- እግዚአብሔር ተዕቢቶችን ሲያዋርድና ተሐታንን ከፍ ሲያደርግ ያየኩው እንዴት ነው?

19ኛ ጥያቄ፡- የእግዚአብሔር የበላይ ተቆጣጣሪነት በምዕረፍ 5 የሚታየው በእንዴት ዓይነት ሁኔታ ነው?

ምዕረፍ 5 የባቢሎንን መንግሥት ፍጻሜ ያመለክታል። ናቢኔዳስ ከተባለው አባቱ ጋር አብሮ ይገዛ የነበረው ብልጣሮ አብዛኛው ገዛቱ በሜዶንና ፋርስ መንግሥት ተወሰደበት። ያልተወሰደው የባቢሎን ከተማ ብቻ ነበር። ምን ጊዜም ቢሆን ጽሉ የባቢሎን እንዳሚሆን ፍጹም እምነት የነበረው ብልጣሮ ግን ከፍተኛ ገብዝ እዘጋጃ። ከተዕቢቶና ከድፍረቱ የተነሣ የቤተ መቅደስ ዕቃዎችን አረከሰ። ይህም በእግዚአብሔር ላይ የተቃጣ ጥቃት ነበር። እግዚአብሔር የብልጣሮ መንግሥት እንዳትመዘና ቀልሎ እንዳትገኝ በገድገድ ላይ ጸረላቸው። ስለዚህም የብልጣሮ መንግሥት ለሜዶንና ፋርስ ነገሥታት ተሰጠ። በዚያው ሌሊት ባቢሎን ጽል ተደረገች፤ የመንግሥትም ፍጻሜ ሆነ። እንደገና እግዚአብሔር የሁኔታዎቹ ሁሉ የበላይ ተቆጣጣሪ መሆኑን አሳየ። «ተንፋሽህንና መንገድህን ሁሉ በእኔ የያዘውን አምላክ እላክብርከውም» በማለት ዳንኤል ብልጣሮን ወቀሰው። የብልጣሮ ሥረ እንዳትመዘና ሁሉ የእያንዳንዳችንም ሥረ ይመዘናል። በዚህ ሚዛን ሲመዘን እንደ ብልጣሮ ቀልሎ ይገኝ ይሆን? ወይስ ፈተናውን ያልፍ ይሆን? (1ቆሮ.3:10-15)

20ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ በምዕረፍ 6 የዳንኤል እምነት የተፈተነው እንዴት ነው?
ለ/ ይህ ፈተና በምዕረፍ 3 ከተሰጠው ፈተና የሚለየው እንዴት ነው?

በምዕረፍ 6 የተጠቀሰው ሁኔታ የተረጸመው በሚጸናና ፋርስ መንግሥት ውስጥ ነው። በዚያን ጊዜ ሸማገሉው ዳንኤል ከፍተኛ ሥልጣን ነበረው። ይሁን እንጂ ብዙ ጠላቶች ነበሩት። ከሃይማኖት በቀር ምንም ለብብ ሊያገኙበት እንዳይችሉ የተረዱት ተቃዋሚዎቹ ለ30 ቀን ያህል ለገንዘብ ካልሆነ በቀር ማንም ወደ አምላክ እንዳይደልይ ዓዋጅ እንዲያስነገር አደረጉ። በምዕረፍ 3 የቀረበው ረተና እግዚአብሔር የከለከለውን ጣዖት ስለማምለክ ገንዘብ ያወጣው ተእዛዝ ነበር፤ በምዕረፍ 6 የቀረበው ረተና ገን የገንዘብን ተእዛዝ በመፍረት እግዚአብሔርን ከማምለክ መገታት ነበር። በምዕረፍ 3 ላይ እንዳሉት እንደ ሦስት ሰዎች ዳንኤል ምንም እንኳን አታምልክ የሚል ተእዛዝ በገዛቱ ቢታወቅም እምነቱን ለመዳበቅ አልረሰም። ነገር ግን እግዚአብሔርን በገልጽ ማምለክ ስለቀጠለ በእንበሶች ጉዳገድ ተጣለ። እግዚአብሔርም እምነቱን አከበረለት፤ ስለዚህም አዳነው። በዚህም እግዚአብሔር የእርሱ የሆኑትን ሰዎች እንዳይታደግ በተጨማሪ አሳየ።

21ኛ ጥያቄ፡- ከምዕረፍ 6 የምንማረው ዋነኛው ትምህርት ምንድነው?

22ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ በመጀመሪያዎቹ 6 ምዕረሮች እግዚአብሔር የሁኔታዎች ሁሉ የበላይ ተቆጣጣሪ መሆኑን እንዴት እንደገለጸ በረከብ ቃላት እስረዳ።

ለ/ ከእነዚህ ምዕረሮች የተማርካቸውን ዋና ዋና ትምህርቶች በዝርዝር ጻፍ።

ለዚህ ሳምንት ረተና ለመዘጋጀት ከ5-10 ያሉትን ትምህርቶች አጥና።

ሦስተኛ ቀን፡- ትምህርት ስሥረ ስንድ ስዕክ ስሥረ ዘጠኝ

የትንቢት ዳንኤል ሁለተኛው ክፍል (ከምዕረፍ 7-12 ያለው) የሚያመለክተው፡- እግዚአብሔር የወደፊቱን ጊዜ በተመለከተ ለዳንኤል የሰጠውን ረዕዮች ነው። በእነዚህ ምዕረሮች የተሰጡትን ትንቢቶች የምናብረረው ከዚህ በታች ባለው ሠንጠረዥ በመጠቀም ነው። የእነዚህ ምዕረሮች ዋነኛ ትምህርት ገን እግዚአብሔር የታሪክ ተቆጣጣሪ መሆኑን ማሳየት እንደሆነ አተዘንጋ። ታሪኩን በእቅዱ መሠረት ይመረምሩ የመንግሥታት መውደቅና መነሳት የዚህ እቅድ ክፍል ነው። ጅማረን ሆነ ፍጻሜን የሚወስነው እርሱ ነው። ምንም እንኳን ጊዜው እጅግ ክፉ ቢሆንም አንድ ቀን እግዚአብሔርና ልጁ ኢየሱስ ክርስቶስ የሚነገሥበት ቀን ይመጣል። እግዚአብሔር ዘላለማዊ በመሆኑ ሕልፈት የለውም፤ ማንም ሊደመስሰው አይችልም።

በትንቢት ዳንኤል ምዕረፍ 2፣ ምዕረፍ 7-8 እና ምዕረፍ 10-12 ያለውን ዋና ዋና ትንቢት ለመረዳት የሚከተለውን ሠንጠረዥ አጥና። ከዚያ በኋላ ገን የረከብን ሠንጠረዥ ሠርተህ ባዶ ቦታዎቹን በመሙላት የትንቢቱን ዋና ዋና ክፍል ማወቅህን እርግጠኛ ሁኑ።

ምዕረፍ 1	ምዕረፍ 7	ምዕረፍ 8	ምዕረፍ 11	መገለጫ
ምስሉ	አውራጃ	እንስሳት	ነገስታት	መንግሥታት
የጦርቱ ራስ	አንበሳ			ባሊሉን
የብር ደረትና ክንዶች	ድብ	ጦጦጤ	አራቱ ነገሥታት	ጌዶንና ፋርስ
የናስ ሆድና ጭንብ	ኑባር	ትንሽ ቀንድ ያለው ፍየል	የሰሜኑ ነገስታትና የደቡብ ነገሥታት	ገራክ የበጠሊጥስ ነገሥታት የሴሌውክው ነገሥታት
የብረት ጭናቶች	አስረራው አውራ			ሮም
የብረትና የሸክላ እግሮች	10 ቀንዶችና 1 ትንሽ ቀንድ		የመጨረሻው የሰሜኑ ንጉስ	የአንስረራው የሮም መንግሥትና የክርስቶስ ተቃዋሚ
የድንጋዩ ታላቅ ተራራ መሆን	በዘመናት የሸመ ገለፀና የሰው ልጅ			የእግዚአብሔር የዘላለም መንግሥት

በመጀመሪያ መሠረታዊ የሆነውን ምዕረፍ ማለትም ምዕረፍ ሁለትን እንመለከታለን። በምዕረፍ ሁለት ናቡከደነፆር ታላቅ ሐውልት እየ። ረሱ የወርቅ ሲሆን፤ ይህም የባቢሎንን መንግሥት ያመለክታል። ቀጥሎ የመጣው የብር ዳረቱና እጆቹ ናቸው። ይህ ሁለተኛውን መንግሥት ማለትም ሚዶንና ፋርስን ያመለክታል። ሦስተኛው ደግሞ ሆዱና ጭናቱ ነሐስ እንደሆኑ ታየ። ይህም የግሪክ መንግሥትን ያመለክታል። አረቶችም የብረት እገሮቹ የመጨረሻውን የሮም መንግሥት ያመለክታሉ። እገሮቹ የብረትና የሸክላ ጽብልቅ ነበሩ። ይህም የሰው መንግሥት ተሰባሪ መሆኑን ያመለክታል። እንዳንደቱ ገን ይህ በመጨረሻ ጊዜ ከሮም መንግሥት ውስጥ የሚነሳውን የመጨረሻ የዓለምን መንግሥት ያመለክታል ይላሉ። ይህም መንግሥት ሆነ ሌሎች መንግሥታት ዓለቱ የተረረ ከምር እንደሆነው ሁሉ በእንዚአብሔር መንግሥት ይደመሰሳሉ። የእንዚአብሔር መንግሥት ሐልፈት የለበትም።

እንደ ምዕረፍ 2 ሁሉ ምዕረፍ 7 ደግሞ ረዕይ ነው። ረዕዩ የታላቅ ምስል ሳይሆን ስለ አረት የተለያዩ አረዊት ነው። ይሁን እንጂ በሁለቱም ምዕረፍ የተነገረው ትንቢት የሚያመለክተው እላይ ስለጠቀሰናቸው ተመሳሳይ መንግሥታት ነው። የመጀመሪያው አውራ እንበሳ ሲሆን የባቢሎንን መንግሥት ያመለክታል። ሁለተኛው ጽብ ሲሆን የሚዶንና ፋርስ መንግሥትን ያመለክታል፤ ሦስተኛው ነብር ሲሆን የግሪክን መንግሥት ያመለክታል፤ አረቶችም በቃል ለመገለጽ የሚያደገት አውራ ሲሆን እርሱም የሮም መንግሥትን ያመለክታል። ረዕዩ የሚያተኩረው በመጨረሻው አውራ በተለይም የእንዚአብሔርን ሐዘብ ለማጥፋት ከፍተኛ መከራ ባደረገው ቀንድ ላይ ነው። ይህ ታናሽ ቀንድ የሚያመለክተው በመጨረሻ በምድር ላይ የሚነሳውን ክፉ መሬ ወይም የክርስቶስ ተቃዋሚን ነው። ይሁን እንጂ እነዚህን ሁሉ ሁኔታዎች በበላይነት የሚቆጣጠረው እንዚአብሔር ረሱ ነው። «በዘመናት የሸመገለው» መንግሥትንና ሥልጣኑን «የሰው ልጅ ለሚመስለው» እና ለቅዱሳን ሰጣቸው፤ የእንዚአብሔር ተቃዋሚ የሆነውም አውራ ተደመሰሰ። ምንም እንኳን ዛሬ የዓለም መንግሥታት ዘላለማዊ መስለው ቢታዩም እንደ ቀን ገን እንዚአብሔር የማይለወጠውን መንግሥቱን ይመሠርታል።

23ኛ ጥያቄ፡- በቤተ ክርስቲያንህ ያሉትን ሰዎች ሊያበረታታ ይቻላል ብለህ የምታስበውን ከምዕረፍ 2 እና 7 ያገኘውን ትምህርት ዘርዘር።

ትንቢተ ዳንኤል 8 የሚያተኩረው በሁለት መንግሥታት ላይ ብቻ ሲሆን እነዚህም መንግሥታት የሚዶንና የፋርስ መንግሥትና የግሪክ መንግሥት ናቸው። እነዚህን መንግሥታት ለማሳየት የአውራ በገና የአውራ ፍፃሜ ምስል ተሰጥቶአል። በመጀመሪያ የታየው ሚዶንና ፋርስን የሚወክለው አውራ ሰገ ሲሆን እርሱም እስከ ጊዜው ድረስ ድልን ተቀዳጅቶአል። (የታላቁ እስክንድር ምሳሌ የሆነው) እንደ ቀንድ ብቻ ያለው አውራ ፍፃሜ ገን

አሸነፈው። እንደ ቀንድ ተሰብሮ በምትኩ አረት ቀንድቱ በቀሉ። ይህም የግሪክ መንግሥት በአረት መከፋፈሉን ያሳያል። ከቀንድቹ እንደ የሴሊውሲድ መንግሥት እጅግ በረታና ሊዩራሳሌምን በቁጥጥሩ ሥር አደረገ። ይህ የሚያመለክተው እንግሊዮስ ኢጲፋንዮስን ሲሆን እርሱም ለብዙ ዓመታት ያህል ለእንዚአብሔር የሚቀርበው መስዋዕት እንዲቋረጥ አድርጎአል። በተጨማሪም ብዙ አይሁዳውያንንም ገድሎአል። እንዳንድ ምሑረን ይህ የመጨረሻ ቀንድ ወደፊት የሚነሳው ክፉ መሬ ምሳሌ ነው፤ ይህ መሬ መስዋዕት እንዚአብሔር እንዲቋረጥ ያደርጋል፤ ብዙ አይሁዳውያንንም ይገድላል በማለት ያስባሉ።

ለጊዜው ምዕረፍ 9 ላይ ምንም ገለፃ እናደርገው። ከዚህ ይልቅ ገን በትንቢተ ዳንኤል ውስጥ የመጨረሻዎቹ ታላላቅ ረዕዮች የሆኑትን ምዕረፍ 10-12 እንመለከታለን። የመጨረሻው ረዕይ የሚያተኩረው በሁለቱ የግሪክ መንግሥት ክፍሎች ሲሆን፤ እነርሱም፡- በግብፅ የነበረው የበጥሊዋሳውያን መንግሥትና በሦርያ የነበረው የሴሊውሲድ መንግሥት ናቸው። በመጀመሪያ የተስፋይቱን ምድር ይቆጣጠር የነበረው የበጥሊዋሳውያን መንግሥት ኃያል ነበር። በመጨረሻ ገን የሴሊውሲድ መንግሥት ኃያል አገኘና የተስፋይቱን ምድር መቆጣጠር ቻለ። ይህ ምዕረፍ በሁለቱ መንግሥታት መካከል ሲፈጸም የነበረውን ሴረ እና ውጊያ በአስደናቂ ሁኔታ ይገልጻል። ይሁን እንጂ ምዕረፉ ልዩ ትኩረት የሚሰጠው የሴሊውሲድ መንግሥት ወገን የሆነውን እንደ ሰው ነው፤ ይህም እንጢዮስን ኢጲፋንዮስን ነው። ክፉ በሐርዋና በአይሁዳውያን ላይ ያደረገው ገፍ ሁሉ ተገለጽአል። ይህ ሰው በመጨረሻው ዘመን ተነሥቶ ቅዱሳንን የሚያሳድደው መሬ ምሳሌ ነው። ስለ መጨረሻው ጦርነትና ስለ ክርስቶስ ተቃዋሚ መደምሰስ ተገልጽአል። በዚያ የመከራ ዘመን የሚኖሩ ጸድቃን ተስፋ ገን ትንሣኤ መታን መኖሩና ከሞት ከተነሡ በኋላ የሥረቸውን ዋጋ እንደሚከፍላቸው ማወቁ ነው። እንደ ቀን ክፉ መንግሥታት እንደሚደመሰሱና የእንዚአብሔር መንግሥት እንደምትመሠረት ይገነዘባሉ።

ትንቢተ ዳንኤል ምዕረፍ 9 ለመተርጎም ብዙ የተለያዩ አስተሳሰቦች ተሰንዘረዋል። ስለዚህም ብዙ አለመግባባት ፈጥሮአል። ይሁን እንጂ ከጠቅላላው መጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ የእንዚአብሔር ትንቢት የሚፈጸምበት ጊዜ ገልፅ በሆነ ሁኔታ የተገለጸው በዚህ ምዕረፍ ነው።

24ኛ ጥያቄ፡- በትምህርት 15 ስለ ሰጣው ሱባሌ የተሰጠውን ሠንጠረዥ እንጸገና አጥና። በሁለቱ ሠንጠረዦች መካከል ያሉት ዋና ዋና ልዩነቶች ምንድናቸው?

ትንቢተ ዳንኤል 9 የሚጀምረው አይሁዳውያን ወደ ሀገራቸው ወደ ሊዩራሳሌም እንዲመለሱ ዳንኤል ባቀረበው ጸሎት ነው። ምንም እንኳን የዳንኤል ጸሎት ወደ እንዚአብሔር ቢደርስም፤ እንዚአብሔር ስለ 490

ዓመት ወይም ስለ ሰባ ሱባዊው ነው ለዳንኤል ረዕይ የሰጠው። ከሰባው ሱባዊ በኋላ የእግዚአብሔር እቅድ ይፈጸማል፤ ጽድቅም ይሰፍናል። እነዚህ ሰባ ሱባዊዎች በሦስት ተከፍሎአል።

1. 49 ዓመታትን የያዘው የመጀመሪያው ሰባት ሱባዊ የሚጀምረው በ445 ዓመት ክርስቶስ ልደት በፊት ነው። ይህም የኢየሩሳሌምን ከተማ ገንብ ለመሥረት እዋጅ ከወጣበት ጊዜ እንሥቶ ከተማይቱን የመጠገን ሥረ እስከሚጠናቀቅበት ጽረስ ያለው ጊዜ ነው።

2. 62 ሱባዊ የያዙ 434 ዓመታት። በእነዚህ ሱባዊዎች ፍጻሜ መሢህ ይመጣል፤ ከዚያ በኋላ ይገዳል፤ መቅደሱና የኢየሩሳሌም ከተማም ይጸመሰሳሉ።

3. ሰባት ዓመት የያዘው የመጨረሻው ሱባዊ፡- ምንም እንኳ እንዳንዶች ከኢየሱስ ክርስቶስ ሞት በኋላ በ70 ዓ.ም. ቤተ መቅደሱ በሮማውያን በተጸመሰሰበት ወቅት ይህ የመጨረሻ ሱባዊ ተፈጽሞአል የሚል ሀሳብ ቢያቀርቡም፤ የመጨረሻው ሰባት ዓመት የሚፈጸመው ገና ወደፊት እንደሆነ እናስባለን። ይህም ኢየሱስ ክርስቶስ ወደ ምድር ከመመለሱ በፊት ያለው የመጨረሻው ሰባት ዓመት ነው። እነዚህ ዓመታት ክፉ መሪ የሚገዛባቸውና ጦርነት የሚበዛባቸው ዓመታት ናቸው። ምንም እንኳ ይህ ክፉ መሪ ከአይሁዳውያን ጋር በመጀመሪያ ቃል ኪዳን ቢያደርግም ቃል ኪዳኑን በማፍረስ መቅደሱን ያረክሳል፤ እስከመጨረሻውም አይሁዳውያንን ይዋጋቸዋል። በኋላም ኢየሱስ ክርስቶስ ይመጣና ይነገሣል።

25ኛ ጥያቄ፡- ሀ/ በእነዚህ ረዕዮች፡- ሁኔታዎች ሁሉ በእግዚአብሔር ቁጥጥር ሥር መሆናቸው የተገለጸው እንዴት ነው?
ለ/ ስለሚመጣው ታላቅ መከራ እግዚአብሔር አስቀድሞ ያስጠነቀቀን ለምን ይመስልሃል?

ገና ዓለም ከመፈጠሩ በፊት እግዚአብሔር በዓለም ላይ ስለሚሆነው ኃጢአትና ጦርነት አስቀድሞ ያውቅ ነበር። ስለ ኃጢአታችን እንዲሞት ልጁን መላክ እንዳነበረበትም ያውቃል። ምን ዓይነት መንገዶችንም እንደሚነሡ ያውቃል። በዚህ ሁሉ የረሱ እቅድና ውሳኔ አለው። ፍጻሜው መቼ እንደሚሆንና ዘላለማዊ መንገዶችን የሚመሠርተውም መቼ እንደሆነ እግዚአብሔር ያውቃል። የእግዚአብሔርን ጊዜ እኛ ባናውቅም፡- ሁሉም ነገር በእርሱ ቁጥጥር ሥር መሆኑን ገን እናውቃለን። የእግዚአብሔርን መንገዶች እየጠበቅን የሚመጡትን የመከራ ዘመናት መታገሥና በእምነታችን ጸንተን መቆም አለብን። ከዚህ ካለንበት የጨለማ ዘመን በኋላ የንጋት ፀሐይ የሆነው ኢየሱስ ክርስቶስ መንገዶችን ይዞ ይመጣል። እስከዚያው ገን ታማኝ እንሁን።

ለመጨረሻው ፈተና ለመዘጋጀት ከትምህርት 11-20 ያለውን ክልስ።

ከፈተኛ ቋንቋ፡- በዚህ ሳምንት ለሚኖርህ የመጨረሻ ፈተና ለመዘጋጀት ከ1-20 ያለውን ትምህርት ክልሉ አጽርግ።

የሳምንቱ ስብሰባ

- ሀ. የሳምንቱ አምልኮ ጊዜ
- ለ. ጸሎት
- ሐ. የመጨረሻ ፈተና
- መ. ትንቢተ ዳንኤልን ስታጠና ያገኘኸውን ትምህርት ለሌሎች እካፍል።
- ሠ. ጸሎት።

